

ТРИЗУБНИК: РІВНЕ НЕВДОМАДАКІЄ: ТРИДЕНТ UKRAINIENNE

Число 25-6 (529-30) Рік вид. XII 26 липня 1936 р. Ціна 1 фр. 50. Prix 1.fr.50

Париж, неділя, 26 липня 1936 року.

В Монтре відбулася конференція в справі перегляду статуту Дарданел.

На цій конференції коло питання вільного проходу Протськими військових кораблів зав'язалася була вперта боротьба між совітським союзом — наступником передреволюційного російського імперіялізму — та Англією: старими, ще передвоєнними суперниками що до впливів у тому, так важному стратегічному пункті.

Видиму побіду, крім Туреччини, одержали, ніби, совіти. Або Англія уважала за можливе для себе зараз певні уступки зробити.

Як би там не було, але стався новий міжнародний договір, який створює нове становище, що його *Journal de Genève* назвав «заклепанним кайданів» на уярмлених світами народах, території яких лежать на берегах Чорного моря.

Скінчилася конференція і знайдено на ній певну форму погодження. Але які б договори не були, виконання їх залежить поперед усього од доброї волі і намірів тих, що ті договори мусять виконувати. Адаже минулої війни, не дивлячись на ніякі трактати, Чорне море вже бачило Гебена і Бреслау, появлення яких цілковито змінило взаємовідношення сил воюючих флотів.

Не треба при тому забувати, що на конференції в Монтре не приймала участі Італія — середземноморська потуга. І не приймала участі на тій конференції ще одна велика чорноморська держава, про яку сьогодні не говориться, але яка тінь свою все кидає на всі

справи, що торкаються Чорного моря, яка є в о с л о в о, що заважить на терезах міжнародніх взаємин, скаже у с в і й час.

Це Україна.

Але і зараз, хоч ще слабій, подала Україна свій голос на конференції в Монтре. Далі читальник знайде зміст меморіялу, якого подав президентові конференції представник уряду УНР, і в якому виложено український погляд на справу.

Можна складати ріжні договори що-до справ, які торкаються Чорного моря. Але поки Україна, ця одвічна велика чорноморська держава, не одновить своєї самостійности, поки не займе належного їй місця, ріжні порозуміння, що наслідком своїм можуть мати «заклепання кайданів» українського народу, не можуть мати сталого, постійного характеру.

Бо неударжно наближається час, коли Україна ті свої кайдани розіб'є. І це вона, разом з Кавказом, нікому не загрожуючи, на майбутніх конференціях зпричиниться до уложення таких договорів, що створять дійсно міцні й тривки підвалини співжиття в Чорноморському басейні.

ВШАНУВАННЯ СВІТЛОЇ ПАМ'ЯТИ С. ПЕТЛЮРИ НА ДЕСЯТИЛІТТЯ ЙОГО СМЕРТІ

Од власних кореспондентів

В Галичині

В Т а р н о п о л і .

Заходом голови Емігрантського Комітету в Тарнополі п. С. Хоменка відбулася 21 травня с. р. панахида по Голові Директорії, Головному Отаманові Військ УНР Симоні Петлюрі.

Парафіяльна церква не могла б помістити присутніх, тому під голим небом коло церковної каплиці зроблено штучний гріб, оздоблений живими квітами, портретом Покійного і вінком од української еміграції. Панахиду відправляли п'ять священників на чолі з кан. Громницьким, співав хор студ. «Молода Громада», на чолі з диригентом М. Майківським.

Всі місцеві українські товариства взяли в жалобі масову участь. Українська гімназія прибула парамі в повному складі. Вікна українських Т-в та й приватніх домів були вкриті нагітками. На будинках Українських Т-в «Бесіда» й «Просвіта» були вивішені чорні прапори. Перед полуднем і по-полудні коло всіх церков і на вулицях проводилася збірка для дітей емігрантів з України. Збіркою зайнялися Союз Українок і студентська Молода Гвардія. Згаданим двом Товариствам належить за те щира вдячність од української еміграції.

Були на панахиді присутні тако-ж представники польської влади від усіх державних установ, на чолі з п. п. віше-воєводою, президентом

міста, старостою, округовим комендантом. Гарнізон м. Тарнополя заступали старшини й підстаршини всіх частин. Представникам місцевої влади належить ще шире признання за співчуття до нашого смутку-жалоби.

Л. Коваленко.

На Волині

У Ковелі.

Для вшанування св. пам'яті Симона Петлюри було створено з усіх організацій м. Ковеля «Український Громадський Комітет обходу 10-ої річниці смерті Симона Петлюри в Ковелі». Не мало в Комітеті своїх представників лише Т-во «Союз Українок».

Головував у Комітеті б. посол М. Тележинський, заступниками були пп. А. Олексюк і Т. Васюта, скарбником — п. С. Твердохліб, секретарем — п. О. Калюжний.

24 травня с. р. о год. 10 ранку в Українській св.-Благовіщенській церкві відбулася урочиста служба Божа, яку відправили 9 священників при 2 дияконах. Духovenство очолював о. прот. М. Новоселецький з Любитова. Співав хор під керуванням д-ра М. Пирогова.

О год. 12-й відбулася панахида, яку по-українськи відправив о. архимандрит Дамаскин у сослуженні 9 священників. Перед панахидою дзвонили у всі дзвони п'ять хвилин. Промови виголосили — о. Вас. Варваров і о. Ів. Губа. Церкву було переповнено народом. Присутніми були всі члени Комітету, як рівно-ж і представники організацій м. Ковеля. Від влади присутніми були — п. староста Кубицький, віце-староста, представники війська, магістрату, шкільної ради.

О год. 1-ій в салі міського кіна відбулася урочиста академія. Перед академією, після трьох хвилин мовчанки, хор заспівав молитву «За Україну».

Доповідь на тему «Симон Петлюра» виголосив дир. Ол. Ковалевський. Далі чергувалися співи хору з села Несухойже під проводом п. Лукашика, з села Дубової під проводом п. Коровяка, місцевого чоловічого хору під проводом дир. Я. Бартка, і мішаного хору під проводом дир. Коїшевського. Малий хлопчина Гребенюк продекламував вірш Левченка «Слава, слава, Отамане», та вірш Олесея «Дивлюсь на пройдену дорогу». О. Лісевичем продекламовано було під світляни і звукові ефекти «Візія» Левченка; І. Куницьким — вірш Олесея «Яка краса». Хори співали пісні, присвячені особі Небійчика та різні пісні стрілецькі і військові.

На естраді виднівся великий портрет Симона Петлюри, удекорований квітами, рушниками й освітлений різно-кольоровими електричними лампками, повитими жалібним крепом. Величезну салю було заповнено вщерть. Між присутніми були представники місцевих українських організацій та духовенства.

І академію відвідали староста, віце-староста, представники війська і шкільної ради та представники місцевих польських організацій.

Того-ж дня увечері в Українському Клубі відбулася шклянна чаю для запрошених гостей, під час якої з промовами виступили пп. О. Ковалевський, М. Тележинський, староста З. Кубицький, о. О. Бублій та інші.

По вечері Український Громадський Комітет заслухав і затвердив звіт президії Комітету обходу 10-ої річниці смерті С. Петлюри, який зreferували: голова М. Тележинський і секретарь О. Калюжний.

25 травня в Українському Клубі відбулися жалібні сходи членів клубу та місцевого відділу Українського Центрального Комітету в Польщі. На цих сходинах спогадами про С. Петлюру ділилися — полк. М. Крат, пос. М. Тележинський, проф. Г. Стаднюк, Й. Мацюк, В. Бачинський та інші.

Українське громадянство в Ковелі на заклик Комітету три дні носило жалібні опаски.

25 травня відбувалися урочистості скрізь по містечках і селах Ковельщини.

У Франції

В К р е з о .

7-го червня с. р. членами Української Громади та філії В-го Т-ва, як рівно-ж і Вільними Козаками, в Крезо було вшановано пам'ять трагічно згинувшого десять літ тому Головного Отамана С. Петлюри. Разом було тако-ж вшановано пам'ять І. Франка.

О 14 год. 30 хв. голова Громади п. Сабардак, привітавши присутніх, оголосив свято відкритим. Заспівано було «Ще не вмерла Україна» і потім п. Шемет зробив доповідь: «Головний Отаман С. Петлюра». По скінченні доповіді пам'ять Покійного Головного Отамана вшановано було вставанням і хвилиною мовчанки. Потім декламували діти п. Батрака і п. Сабардака, а тако-ж і сам п. Батрак.

Під час перерви було проведено збірку на користь Української Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі, яка дала 69 фр. 50 с.

Доповідь про Івана Франка зробив п. Шемет. Декламували твори І. Франка ті-ж самі діти і п. Батрак.

У неділю, 31 травня с. р., українська дитяча школа в Крезо скромно вшанувала пам'ять Пана Головного Отамана Симона Петлюри та поета Ів. Франка. На салі зібралися батьки кількох дітей та прихильники школи і привітали прихід із школи дітей — національним гімном.

Шкільним прапором діти віддали шану св. пам. Симонові Петлюрі та Ів. Франкові. По відкритті свята було прочитано доповідь, присвячену пам'яті Симона Петлюри, діти продекламували кілька відповідних хвилюючих віршів. По нім було оголошено збірку поєртв на національний пам'ятник св. п. Симонові Петлюрі — Бібліотеку його імені в Парижі.

Далі після спільного співу «Не гора» було прочитано «Нарис життя та діяльності Ів. Франка», до яких діти знову декламували вірші Івана Франка.

Свято закінчено спільним співом національного гімну.

В Тулузі.

21 травня с. р. Українська Громада в Тулузі урочисто вшанувала пам'ять Головного Отамана С. Петлюри в 10-ту річницю його смерті. Збори відкрив чуюю промовою голова Громади п. Дейнеко. Пам'ять на його національного героя було вшановано вставанням і хвилиною мовчанки. Реферат на тему: «С. Петлюра, вождь нації і громадянин» прочитав секретар Громади п. Шимбалек.

На закінчення всіа присутніа було заспівано національний гімн та виконано декільки патріотичних пісень, а тако-ж проведено збірку на Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парижі.

В Оден-ле-Тіші

31 травня с. р. заходами Української Громади в Оден-ле-Тіші влаштовано було жалібну академію з нагоди 10-ої річниці трагічної смерті Голови Директорії і Головного Отамана Військ УНР С. Петлюри. Біля 17-ої години академія відкрив вступним словом голова Громади п. Никитин, після якого Громада вшанувала пам'ять Покійного Вождя вставанням і хвилиною мовчанки. Учні української школи та присутні співаки, під диригуванням п. Сидоренка, заспівали «Вічну пам'ять».

Затим голова Громади зачитав змістовну доповідь, присвячену С. Петлюрі.

По закінченні доповіді хор виконав «Ще не вмерла Україна» та декільки українських пісень.

Другий відділ свята складався із співів та декламацій, головним чином дітей. Салю було переповнено, академія пройшла в урочистій та поважній атмосфері. Портрет С. Петлюри було удекоровано ялинкою й живими квітами. По обох боках прапори Громади та філії Т-ва б. Вояків Армії УНР в жалобі.

В Бельгії

В Шарлеруа

1-ий Відділ Українців б. Вояків в м. Шарлеруа влаштував 31 травня с. р. академію в честь св. пам. Головного Отамана С. Петлюри. Жалібні збори відкрив урочисто голова Відділу хор. Саранчів. Вставанням і хвилиною мовчанки вшановано було пам'ять Покійного Вождя і всіх полеглих за Україну. Далі взяв слово сотн. Цапко і після того доповідь про життя й діяльність та величність постати Головного Отамана Симона Петлюри зробив сотник Я. Олексюк, голова Т-ва «Незалежна Україна» в Брюсселі. Академію вшанували своєю присутністю представники кубанських козаків. Спів «Ще не вмерла Україна» завершив жалібне свято, що вперше відбувається в цьому провінційальному місті. Збірка серед присутніх на Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парлжі дала 50 фр.

В Чехословаччині

У Ржевницях

В неділю, 21 травня, старанням української молоді, організовано було у Ржевницях академіє, присвячену 10-роковинам з дня смерті С. Петлюри. Свято, що відбулося в просторій салі готелю «Гранд», відкрив вступним словом проф. Б. Лисянський, який насамперед привітав усіх тих, хто прибув на академію і тим дав доказ своєї уваги до патріотичної ініціативи нашої молоді. «Постать Симона Петлюри, — зазначив у своїм слові голова, — зрєдила й створила наша національна революція, що перейшла на теренах Великої України. Але всі пориви душі Петлюриної, всі його душі й мрії, стремління й змагання, увесь його життєвий чин сферовано було до лінії загально-національних інтересів, об'єктом того чину було добро й щастя всього українського народу від Сацу й Карпат аж по Кубань. Бажаючи зсимволізувати цей духовий та моральний зв'язок небіжчика Головного Отамана з усіма частинами нашої національної території, ініціативна група доручила головування в сьогоднішній академії мені, як представникові Великої України, та уповноважила мене запросити до почесної президії нашого свята: п. Бажанського, як представника західних українських земель, та пані докторку Бичеву, як представницю Кубані». Це проголошення голови аудиторія зустріла рясними оплесками.

З давніх давен, продовжує далі голова, серед людського загаду існує посьвятний звик вшановувати пам'ять померлих згадкою про них у роковини їхньої смерті. На таку згадку заслуговує кожна людина, що чесно пройшла шлях свого життя, не допустилася лихих учинків, не попилила в своїм оточенні якихось особливо прикрих споминів. Стократ заслуужив на таку згадку Симон Петлюра, ціле життя якого було сумлінним виконанням загально-людського та національно-громадського обов'язку, який на вивтар того обов'язку цриніс свою невтомну працю та свою жертвенну смерть. Але все-ж було б помилкою трактувати наше сьогоднішнє свято, як свято, присвячене певній особі. Це зменшило б розсяг того свята, звузило б його зміст, знизило б подекуди його моральну вартість. Бо характерною ознакою великих людей — усіх тих, що творять нові духовні цінності, що видають в народні маси нові ідеї й гасла та за них ведуть ті маси на боротьбу й смерть — істотною ознакою всіх цих величнів духа є те, що постаті їхні являють собою лише матеріяльне втілення їхньої внутрішньої психично-моральної сили, являють ніби зверхню оболонку, що ховає в собі духову суть їхню в образі певної ідеї... І постать Симона Петлюри в історичній перспективі представляється нам, як таке фізичне втілення певної аматеріяльної цінності, певної ідеї, що під її прапором перейшов він ціле духове й прийняв мученичу смерть. Цим найвищим скарбом душі Петлюриної була ідея незалежної української державности на вільній, щасливій землі українського народу.

Це була та невмируща ідея, яку ще за сім десятиліть до Петлюри в таких простих і так могутніх словах сформулював перший апостол українського відродження і перший наш національний мученик — Тарас Шевченко: «В своїй хаті — своя правда, і сила, і воля!». Тому-то і сьогодні наше свято ми маємо розглядати не як свято особи, а як свято великої, непереможної ідеї — як свято української правди, української волі, української сили. Це невмируше гасло зродило національну революцію нашої, воно створило сотки її тисячі героїв, що свою відданість ідеї вільної, незалежної України заманіфестували офірною смертю своєю. Нехай-же всім їм, знаним і незнаним лицарям Землі Української, на чолі з їхнім Верховним Вождем — Симоном Петлюрою, буде світлая «вічна пам'ять!»

Хор трічі співає «вічну пам'ять», яку присутні слухають стоячи. Після цього М. Сидор зачитує доповідь на тему «Життя й чин С. Петлюри». Переповнивши в гій змістовній доповіді головні моменти життя й діяльності Головного Отамана, а зокрема зупинившись на обставинах його трагічної смерті, доповідач закінчив словами: «Вбивство Симона Петлюри є акт помсти й самооборони з боку гнобителів українського народу, що належно усвідомили собі моральну силу його особи, як узаного в широких народніх масах України національного вождя, як чинного носія української державницької ідеї, як організатора та провідника активної боротьби за волю українського народу. Замах на Симона Петлюру є замахом на цілу Українську Націю, на її добре ім'я, на її славу минувшину, героїчну сучасність та світле майбутнє. З обуренням і огидою відкидаємо наклеп на нашого вождя, відкидаємо ганебні, неправдиві обвинувачення в аморальних учинках того, хто очолював наш визвольницький рух, нашу посвятну боротьбу, хто символізує наші ідеали, наші найбільші національні святощі, цілий програм нашого національного чину. Хай стережуться вороги нашого народу! Нехай пригадають собі слова одного високого французького достойника, який після смерті Головного Отамана сказав: «мертвий Петлюра може принести Україні ще більше користі, ніж живий». Так, сьогодні до далекої, священної могили на паризькому кладовищі Монпарнас летять усі українські думки, звертаються всі українські серця! Мистичне сяйво, що виходить з тієї могили, освітлює душі всіх ширих синів многострадальної України, всіх свідомих і чесних українських патріотів. Ворожа рука забила мучене тіло національного вождя. Але не вбила вона духу живого, не вбила ідеї, що її посієм був незабутній небіжчик. І його мученича смерть на паризькому бруку, пролята кров його неповинна кличе і все кликатиме до помсти, до активної боротьби з ворогами нашого національного визволення, до завершення посвятного чину Симона Петлюри...»

В останніх словах свого реферату доповідач звертається з палким заклик до української молоді: «Українське юнацтво! Обертай свій зір до нашої недавньої минувшини, до славетніх учинків героїв боротьби народу нашого за свою волю, до священної постаті того, хто її очолював і в тій боротьбі лишився непереможним, хоч і впав од кулі ворожої. Учись з тієї минувшини, набирай з неї досвіду, набирай моральної сили! Нехай твоїми руками, твоею впертою, чесною прапєю завершено буде творчий чин, що його започаткував Народ Український під зверхнім проводом Головного Отамана Симона Петлюри. Вирушай, українська молоде, в далеку, трудну, але радісну дорогу, щоб на її кінці знайти заслужений, щасливий відпочинок у власній незалежній Державі вільного Українського Народу!»

В дальшій перебігу програму свята хор під керівництвом проф. Яковенка виконує: «Спій, герої! та «Вкраїно мати», а Ф. Пурден, В. Грушецька та О. Блест декламують вірші патріотичного змісту. Особливий успіх мав останній декламатор, що з великою експресією виголосив один із віршів талановитого закарпатського поета Зореслава. Урочиста академія закінчилась співом національного гімну.

Закриваючи свято, голова ще раз подякував дорогим гостям, а та-

го-ж в їхньому імені склав ширю подяку всім тим, хто своєю ініціативою, відготовчою працею та участю у виконанні програми у академії спричинився до заслуженого успіху свята і тим уможливив місцевому українському громадянству відживити свій зв'язок з нашим історичним минулим, в якому всі ми маємо черпати силу для творення світлої української майбутності.

Дух юнацького завзяття, що ним перейняті були молоді організатори свята, наложив печать на цілий перебіг урочистої академії, що пройшла під знаком духової бадьорости, віри в національні сили, в світлий день остаточної перемоги нашої визвольної ідеї. Моральну вагу свята збільшив момент його широко-загальної соборности, що її підкреслено було не лише складом президії академії, але такою-ж і участю в її організації та переведенні представників всіх наших національних територій. Це не наочний доказ того, що на всіх землях наших мєлодь українська, ведена здоровим національним інстинктом, сама вишукує собі шляхи до життєвої правди, не даючи себе спантеличити всім тим, хто, окупувшись з головою в багно безпринципности та еластичного «пристосовування до обставин», намагається цілу нашу недавню минувшину представити в кривому дзеркалі, не зупиняючись перед опльовуванням найсвітліших сторінок нашої визвольної боротьби, перед оганьбленням посвятних імен наших героїв. Проявом свого глибокого пієтизму до особи бл. пам. Симона Петлюри молодь наша показала, що вона робожно шанує життєвий чин Головного Отамана, що той незавершений чин його вона вже готова власними руками продовжити, щоб здійснювати заповіт Національного Вождя, вибороти вільну, незалежну Україну.

Б. Л.

В Шанхаю

Управа Української Громади м. Шанхаю ще 16 квітня с. р. вишесла постанову вшанувати світлу пам'ять Вождя українського народу Головного Отамана Симона Петлюри в день 10 роковин його трагічної смерти на варті української волі і державности. Було вироблено програм жалібної академії й щоб ширше і голосніше пролунало ім'я України і Того, хто віддав життя своє за неї, то з 18 по 25 травня що-денно про це оголошувалось по радіо, давались замітки й оголошення в газетах. Де-які російські емігрантські часописи зовсім відмовилися поміщати замітки про день смерти Головного Отамана, чим зайвий раз підкреслили своє «братерське» відношення до нас, українців. Але цьому нічого дивуватись, бо москалі є наші вороги, чи вони білі, чи червоні — ріжницї жадної немає.

Можна лише дивуватись жалюгідним виступам місцевої шанхайської «Команди 25-ої сотні Чорноморської Січі», яка не вгамувалася навіть перед лицем смерти Мученика-героя С. Петлюри і всіх, що віддали життя своє за Україну.

Свято пройшло добре. Присутніх було одначе менше, ніж в попередні роки, бо згадана «Команда 25-ої сотні» знайшла можливим рівночасно з Громадою служити окрему панахиду в московській церкві, де й досі лунає анатема гетьману Івану Мазепі, та після панахиди поставила виставу. Таке поводження «Команди 25-ої сотні» викликало здивовання не лише в українців, але й у чужинців.

Збірка в Громаді на Українську Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парижі дала 29 дол.

Під час жалібної академії виступив із словом і представник від грузинської колонії п. інж. Махарадзе, висловлюючи співчуття українцям.

ОБ'ЄДНАННЯ

Здавалося б, справа цілком проста, цілком ясна й для всіх зрозуміла. Була Українська Держава—Українська Народня Республіка, — були її уряд і військо.

Після тяжкої й нерівної боротьби, уряд і військо, змушені обставинами, залишають свій край. Україну окупує ворог — червоні москалі, а уряд і військо опинюються на еміграції. Отже, треба триматися, як кажуть, купи, треба бути з'єднаними, бо відомо: лише в єдності сила, тільки в єдності запорука нашого кращого майбутнього. Ми — військовики українські — були свідомі того, за що ми билися. Ми шанували свій уряд і ті прапори, під якими жертвенно ставили чоло всім перешкодам нашої незалежності, нашої державності.

Нас перемогли фізично, але духово переможеннями залишилися ми, бо «бути переможеним, а не піддатися, це — перемога». Ці слова належать Пилсудському. Він, як знаємо, не раз був переможеним у житті своєму, але ні разу не піддався і остаточно таки свою справу виграв. Ми те-ж не піддалися. І ми те-ж виграємо свою справу. Залишили ми рідні терени з'єднані спільною ідеєю, спільною боротьбою, спільними жертвами, спільною долею й долею. Здавалося тоді, що питання залишення на раз зайнятих позицій національно-ідеологічних — Українська незалежна держава — нероздільно сполучене з нашою національною гідністю і розумінням значіння єдності в боротьбі: здавалося, що це питання вирішене у нас раз на завжди. і то позитивно: залишасмося з'єднанні на позиціях цих до кінця життя нашого — до смерті фізичної. Так! З'єднані навколо свого уряду, свого національного проводу, своїх босвих прапорів, не дивлячись на всі можливі перешкоди, не зважаючи на всі труднощі боротьби з життям на еміграції.

В ті драматичні, добре ще нам пам'ятні дні програної нашої, коли ми так реально, так боляче відчули на собі зміст грізного кличу «горе переможеним», ми готові були укаменювати кожного з нас, хто тільки спробував би єдність нашу розбивати... Ми розуміли тоді, що кожний з українців, хто поступованням своїм націю нашу осміщує й понижує, хто чинами своїми дає підставу до закиду в її недержавності й упідленні, хто, в той чи інший спосіб, грає на руку ворогам нашої державності, є негідним сином народу, його ганьбою.

Але, як каже старо-римське прислів'я, «часи міняються і ми разом із ними»... Час, віддалення, різні «програми» партійні, злидні, те, власне, животіння емігрантське то-що, зробили своє, зробили те, чого ми не сподівалися, чого ми не хотіли, — розбили нашу єдність... Створюються нові угруповання, нові «центри», що домагаються грати ролю... українського уряду, ролю... «єдиного правдивого національного проводу» на еміграції... Почався розклад.

Одні за ес-єрів, другі — націоналісти, треті — гетьманці, четверті — за Скоропадського, п'яті — за гумористичного кандидата на булаву Полтавця, що для більшої ваги додає собі до прізвища ще й «Острияниця»... Ті за ес-деків пражських, ті за варшавських, ті за «св. Юра», ті за Омеляновича-Павленка старшого, і так далі, і так далі...

І хочеться крикнути, що є сили: «Брати, бійтеся Бога! А хто-ж із вас за Україну?»

Кожне з нових угруповань намагається перетягнути до себе, відірвати від уряду УНР бодай яку-будь частину наших військовиків на еміграції. Во ім'я чого? Для добра України? Для її долі? Добро не будувється на розкладі. Доля нації не виковується з роз'єднання синів її... Чи-ж не краще на ціле життя свос вбити собі в мозок, у душу, в серце, в ціле єство своє, так щоб із одного покоління незмінно й не порушило переходила в друге одна свята правда: перш над усе ми українці, а потім уже різні ери-деки-али-істи-анці-падці й таке інше. Збудуймо зпочатку

державу, а потім уже, як що ласка, за наші партійні чуби «по братньому» вчепимся... Поки-ж що най чуби відростають і міцнішають. Най не буде підстави до слушного глузування закордонної преси: «двадцять п'ять України!»

Тяжкою робиться в цих умовах праця нашого правовитого уряду, на чолі з гідним заступником незабутнього вождя нашого бл. пам. Симона Петлюри — Президентом і Головним Отаманом Андрієм Лівичем.

І хоч величезна більшість еміграції нашої залишилася на старих позиціях, очолена проводом нашим, із старими босвими прапорами в руках, то все-ж, відповідальна праця уряду нашого закордоном гальмується некомпетентними сепаратистичними виступами представників окремих українських угруповань на еміграції, не кажучи вже про те, що виступи ці, в деякій мірі, дезорієнтують чужі держави що-до істоти української справи.

Шкоди, що завдає нашій справі розбиття й роз'єднання, зрозуміла нарешті й частина тих наших військовиків, яка, з того чи іншого приводу, опустила наші карні й витривалі шерехи. «Лежить перед нами відозва «Об'єднання Українських Комбатантів у Франції». Це ті українські військовики, на чолі з ген. Свариком, що знайшли собі «нового Бога», і які власне тому, перебуваючи у Франції, до цього часу не належать до Товариства б. воєнів нашого війська у Франції-ж, Товариства, в якому зорганізовані і з'єднані українці, вірні своїм старим прапором і урядові УНР. На чолі цього Товариства стоїть відомий, славетний наш босвий генерал Олександр Удовиченко.

«Об'єднання» закликає українських військовиків до єдності. Дуже добра, як бачимо, думка, особливо в устах тих, хто сність ту до цього часу намагався розбавити, і хотілося б вірити, що це є ознакою правдивого отверезління від минулого чаду...Кажім хотілося б вірити, а не віримо, бо песимізм наш, що до цього, є обґрунтований досвідченням: до цього часу найбільш про брак об'єднання крик підносили як раз ті, що об'єднання порушували.

Багато в цій відозві «Об'єднання» є слушного, шляхетного, що промовляє і до розуму, і до національного почуття, і під чим підпишеться кожний патріот-українець.

«Досить сварок, взаємощення, досить пристрасного взаємного поборовання, так ненормального та шкідливого для української справи! Досить руйні! — закликає відозва. — Наша сила лише в єдності, в консолідації всіх наших сил на всіх наших і не наших землях». Стверджує далі «Об'єднання»: «У нас нема зараз нашої держави, нашої України, але голов держав та бажаних кермувати державою більше, ніж треба (підкреслення наше)», лояльно підкреслює та-ж відозва.

Здавалося, що після цього залишається лише один крок до повороту «марнотравних синів» до рідного лона — свого уряду й своїх залишених прапорів... На жаль, у відозві цього не знаходимо. Є мова про різні партії, центри та угруповання (як видно, уряд УНР вважається «Об'єднанням» лише одним із таких, цілком рівнорядних «центрів»), про різні політичних платформ, що стоїть на перешкоді до об'єднання цих партій, центрів чи угруповань, про необхідність поступлення своїми політичними переконаннями для створення єдиного фронту боротьби.

Наприкінці, відозва, закликаючи українські організації та окремі особи вступати до «Об'єднання», заповідає створення «авторитетного, міцного, позапартійного, чисто національно-українського об'єднання» і додає: «особа п. генерала Омеляновича-Павленка, ініціатора цього об'єднання, мусить свідчити кожному з нас, що ця організація чиста, чесна, не переслідує ніяких авантурних цілей, а спрямована лише на користь нашої національної державної справи».

Не маючи жадного сумніву що-до добрих намірів «Об'єднання»,

масмо зате велике застереження що-до шляху, який для здійснення цих намірів «Об'єднання» собі вибрало.

Перш над-усе дозволимо собі «відкрити Америку» «Об'єднанню» і п. ген. Омеляновичеві-Павленкові старшому: існує на еміграції уряд УНР, який не можна утотожнювати з ріжкими «центрами» — новотворами еміграційними. Яко найвищий репрезентант нашої спільної ідеї і нашого війська, уряд наш є тим найвідповідним джерелом. до якого належить «звертатися в разі потреби».

«Політичні діячі всього світу» знають про це, бо уряд УНР скрізь виступає в національних справах. І зле роблять ті з українців, що чужинців після того дезорієнтують...

А тепер переходимо до істоти речі, до концепції УНР. Злочинно-помилковим є погляд, або твердження, що концепція ця означає ставлення інтересів партії по-над добро Нації, по-над державність України. Повторювання й пускання «Об'єднанням» старого, давно вже спростованого наговору, як «Україна має бути такою, як я хочу, або краще жадної», або такі вирази «Об'єднання» на адресу «Волка», як «з штучною павністю певинятка белькочуть», — не є переконливим і не робить чести «Об'єднанню»... Концепція УНР це, власне, перш над-усе, державність; це — свої власна Українська Держава, українська не лише по назві, як це було за Скоропадського, а таки справді; це — національна держава, в якій незалежно від державного устрою, — що буде таким, яким його захоче мати суверен України — український нарід, — згуртуються, з'єднаються й зорганізуються, для добра України, всі її діти, без ріжких політичних переконань; де всі політичні партії, крім комуністичної, що не визнає національності, зможуть, в межах нашої державности, кожна на свій спосіб, працювати для загального добра України. Завданням уряду УНР є підготовча праця до виконання своєї історичної місії — звільнення України від ворожої окупації й скликання українських всенародніх зборів.

З хвилею передачі всієї влади в Україні всенароднім зборам, місія уряду УНР буде скінченою. Кожні угруповання, кожні новоповсталі «центри» на еміграції, повинні зрозуміти, що вони не є покликанні до виконання цього величезного завдання через свої «програмові» обмеження, через те, що їм забагато даних до цього бракує. повишні зостановитися над тим, що діланням на власну руку вони лише самі перешкоджають здійсненню своєї мети. Во ім'я добра України повинні ці угруповання та «центри» визнати уряд УНР і з ним співділати. А «Об'єднання Українських Комбатантів у Франції», — коли вже про нього була мова, — мусить собі усвідомити, що об'єднання не в створенні ще одного «центру» — новствору еміграційного, не у висуненні ще одного кандидата на «голову держави», не в негації свого правовитого уряду, а лише в скупченні навколо нього, в зміцненні його своїми карними шерегами. Все во ім'я того добра України, яке «Об'єднання» собі за гасло вибрало. А р м і я без політичного проводу є армією кондот'єрів і ландскнехтів, а цього хіба «Об'єднання» найменше прагне. Така армія може бути тим «Троянським конем», на якому до Києва знову в'їде якийсь замаскований «одновитель сдиної Росії»... Пам'ятаймо, що й П. Скоропадського тому звалили, що за часи свого гетьманства Україна не була українською.

Особа п. генерала Омеляновича-Павленка, що при допомозі «Об'єднання» силкується видвинутися на чоло, є безумовно чесною й порядною, але пан генерал хіба сам повинен згодитися з тим, що він жадний політик і жадний вождь, що з хвилею переходу його до політичної діяльності, шлях цієї останньої міг би бути великою зигзагою... Чи це є в українських інтересах ?

В галицько-українській пресі ще й до цього часу не скінчено полеміку на тему шкоди, що виникла була свого часу з приводу залишення українсько-галицької армії без політичного проводу. Навіть «батько» Махно,

при всій його примітливості, хоч по свосму, але все-ж розумів значіння політичного проводу.

Як що «Об'єднання» дійсно готове все посвятити для добра нації, як зазначає це у своїй відозві, як що воно справді прагне Української національної держави, як що «комбатанти» широ прагнуть об'єднання для досягнення цієї мети, то першим кроком у діяльності «Об'єднання» повинно бути визнання уряду УНР за свій політичний провід і підпорядкування йому.

Кожне инше посунення є хибне і тому недоцільне й для справи української шкідливе.

Отже, єднаймося, брати військовики, під своїми старими бобвими прапорами, навколо свого старого правовитого уряду!

Наближається дванадцята година... Испит на національну нашу зрілість треба нам конче і за всяку ціну витримати.

Поль. О. Вишнівський.

ЛИСТ ІЗ БЕРЛІНА

— Емігрантські злидні й спокуси. — Незорганізованість більшости українців у Німеччині. — Спроби до порозуміння. — Вшанування пам'яті С. Петлюри — містком до порозуміння. — Маніфестація єдності. — Урочища панахида по бл. п. С. Петлюрі. — Величава академія. — Зелені Свята і поклін українським могилам у Берліні. — Товариський вечір в ательє проф. В. Масютина. — Шляхом взаємної пошани до співпраці.

Національне-громадське співжиття українців у Німеччині віддавна вже вимагає рішучої направи. Емігрантські злидні та—особливо — побут на чужині без виконання якої-будь постійної праці, викликають нерідко національно-громадське заломлення малоідейних або незрівноважених одиниць. Поруч з емігрантськими злиднями чужина має для різних амбітників і ворохобників чимало таких спокус, які не існують на рідній землі. В безпечному захисті на еміграції можливо без наражування себе на яку-будь небезпеку «визволяти» голосними фразами свій нарід і «поборювати» статистику сходив або виголошених промов усіх ворогів і своїх українських противників. В ле-яких легкодухих головах зроджується наслідком такої «діяльності» часом навіть бажання стати легким коштом «авторитетом» або «провідником». Для таких одиниць найбільше всього небажана зорганізованість і співпраця загалу громадянства. Використовуючи різні громадські непорозуміння та конфлікти і для своїх особистих цілей, такі амбітники прикладають тако-ж власні руки до розбиття загально-громадської єдності й карности.

Здорове внутрішнє-громадське співжиття українців у Німеччині вже нерідко бувало каламучене виступами подібних підприємливих або скомпромітованих в національному відношенні амбітників. Найбільша частина українських емігрантів у Німеччині ще досі перебуває по-за українськими національними організаціями. Таких українців нараховують, особливо на провінції, кілька тисяч. До об'єднання розпорочених на провінції земляників приступила перед де-кількома місяцями особливо активно «Українська Громада в Німеччині».

Спроб до ширшого порозуміння й співпраці на загально-національному ґрунті було вже серед берлінських українців чимало, але здебільшого вони не завжди давали бажані наслідки. В останній добі ролю об'єд-

уючого чинника серед українського громадянства в Берліні почав особливо позитивно виявляти центральний осередок української культурної праці в Німеччині — Український Науковий Інститут у Берліні.

Давнє прагнення багатьох українців у Берліні до відірвання українських міжорганізаційних і громадських відносин знайшло собі сприятливий ґрунт у вшануванні цьогорічного «св'ята Петлюри». Вшанування 10-ої річниці замордовання С. Петлюри стало для берлінських українців містком до порозуміння. Заініційоване невеличким гуртком підготовки цього св'ята підтримали обидві наші чільні організації в Берліні — «Українська Громада» та «Українське Національне Об'єднання». Формальне влаштування академії та панахиди по бл. п. С. Петлюрі перебрало на себе «Українське Національне Об'єднання».

Вшанування пам'яті замордованого Вождя Української Національної Армії згуртувало в смутку та в національно-громадській солідарності загал українців у Берліні без огляду на існуючі по-між ними різниці. Тому не диво, що, влаштоване з глибоким пієтизмом, це св'ято стало для місцевих українців загально-громадською маніфестацією національної єдності і непохитності в боротьбі за українську державність. Значіння св'ята зросло тако-ж і наслідком спеціального приїзду з Парижу настоятеля Української Православної Парафії у Франції о. прот. І. Бриндзана, який 29 травня відгравив у катедральній православній церкві у Вільмерсдорфі урочисту українську панахиду по бл. пам. С. Петлюрі.

Жалібна академія, що відбулася того-ж дня і звіт про яку було вже вміщено в минулому числі «Тризуба», особливо довела, що берлінські українці в стані гідно і одностайно заманіфестувати свою національну солідарність. Чимало з чужинців, що були присутні на академії, звертали після неї в розмовах з впорядчиками власне на цей момент особливу увагу.

Українці доброї волі спромоглися спільним зусиллям влаштувати цю маніфестацію національної єдності не так заслугою тих одиниць, для яких постать покійного С. Петлюри була провідною або близькою і в вузько-політичному відношенні, але власне всбічною, широкою й широкою підтримкою зокрема з боку тих українських громадян у Берліні, для яких покійний Головний Отаман за свого життя був непримиримим противником. І загал українського громадянства в Берліні прийняв з признанням цей факт, як шляхетне виконання національного обов'язку.

Витворений святкуванням пам'яті бл. пам. С. Петлюри святочний настрій серед української колонії в Берліні виявився ще більше під час Зелених Свят. Вшанування українських могил у Берліні влаштувала цього року особливо урочисто «Українська Громада». Земляки не забули впорядкувати і прикрасити квітами та національними стрічками могили українців, що так палко любили Україну і тужили за нею на чужині... 1 червня делегація «Української Громади» поклала вішок на спільній могилі бл. п. полк. Вітовського і його ад'ютанта бл. п. сот. Чучмана. В той-же день відбулися при значній участі присутніх урочисті поминальні відправи на православному кладовищі в Тетелі. Службу Божу в каплиці та панахиди на могилах одправив тако-ж о. прот. І. Бриндан. Краса українського богослуження і українського церковного співу притягнула до цих українських відправ і численних росіян. Де-кільки присутніх із сльозами на очах запевняли пізніше українського пан-отця, що вони українці, хоч їх і зрусифіковано, і що вони свою приналежність до української нації саме тепер гостро відчували під час українського богослуження.

Щоб виявити свою пошану і вдячність о. прот. Бриндзанові зібралися численні берлінські українці увечері 3 червня в ательє проф. В. Масютина. Там за приятними товариськими розмовами гоїлися і громадські рани берлінських українців...

Українська маніфестація єдності в Берліні довела, що порозуміння й співпраця можлива серед усіх українців доброї волі. Передумовою тут є взаємна пошана і добровільна карність в загально-національних справах.

Шляхом взаємної пошани могли б берлінські українці здійснювати загально-громадську співпрацю і надалі.

І не тільки в Берліні, але мабуть і скрізь.

Богдановець.

З ЖИТТЯ Й ПОЛІТИКИ

— Проект нової конституції. — Шлях до демократизації? — Права союзних республік. — Ідеологічна частина.

Сталось! Проект нової совітської конституції, який ще до свого оголошення був так широко розрекламований, нарешті видрукований в совітській пресі і в листопаді біжучого року має бути поданий на затвердження всесоюзному з'їздові совітів.

Очевидно, цей проект населенням ССРСР був прийнятий з ентузіазмом, — так про це повідомляє совітська преса; з неменшим ентузіазмом прийняла його та частина європейської преси, яка вважає доцільним ставити ставку на ССРСР. У нас, що відносини, які існують в ССРСР, оцінюємо не лише на підставі офіційних декларацій керуючих чинників, але й на основі фактів совітської дійсності, нове посунення совітів, само собою, особливого захоплення викликати не може. Проте мусимо ми обговорити ту нову кампанію, яку розпочинає совітський уряд, з усією докладністю і серйозністю. Бо сумніву бути не може, що та акція, яку тепер розпочинає совітський уряд у зв'язку з конституцією, буде стояти на протязі ближчих місяців в осередку політичного життя ССРСР.

* * *

Де-хто хоче бачити в проекті совітської конституції ознаку поступаючої демократизації совітів.

Провадить дискусії на ці теми, мусимо признатися, ми маємо мало охоти. Думаємо, що з прихильниками концепції демократизації совітів дуже важко знайти якусь спільну мову. Бо їм, наприклад, існування вселюдного виборчого права в Німеччині і Польщі, не перешкоджає кваліфікувати режими тих країн, як режими фашистівської диктатури. Натомість обіцянка завести вселюдне виборче право в країні комуністичної диктатури для них чомусь має означати, що ця диктатура демократизується. Уважаємо, що післявоєнна практика встановила з повною очевидністю, що ані інститут вселюдного виборчого права, ані декларативні заяви конституційних законів про громадянські свободи, про права національних меншостей, про національно-територіальну автономію і т. д. — це зовсім не означає, що відповідні норми будуть переведені в життя. Нам українцям, яких поділено по-між чотирьма державами, які мають можливість з глибокого національного досвіду знати практику здійснення чотирьох конституцій, краще, ніж кому іншому, відома різниця між текстом закону і його пристосованням. Отже, з нашого погляду, на підставі заяв про громадянські свободи і про вселюдне виборче право робити висновки про неминучість їх переведення в життя — це виявляти максимальну політичну наївність.

До речі. Інститут вселюдного виборчого права в проекті совітської конституції, найдемократичнішої в світі, згідно з заявами совітської преси, є скомбінований з неминучістю голосування за урядові списки. В новому проекті виставляти виборчі списки мають право лише організа-

ції комуністичної партії або совітські громадські організації, де керівництво належить так само комуністам. Ці норми дуже наближуються до способів укладання виборчих списків, які містить існуюча польська конституція. Різниця між проектом совітської конституції і чинною польською конституцією полягає в тому, що польська конституція все таки дає можливість виборцям, які б не хотіли голосувати за урядовий список, — скласти свій, в той час, як совітський проєкт таких можливостей не припускає цілком. Виникає питання, яким чином шляхом запозичення норм з польської конституції, яку совітські чинники заіаховують до конституції «фашистівського» типу, міг виникнути проєкт конституції, яку вони-ж таки вважають найдемократичнішою?

* * *

В чому новий проєкт совітської конституції не викликає жадних сумнівів, то це в тому, що він є дальшим етапом на шляху переведення централізації совітської держави і ліквідації прав «союзних» і «автономних» республік. Має бути це закон, який створить правні умови для викликання тої совітської нації, яка в останніх часах стала черговим гаслом совітського будівництва. Коли рівняти чинну конституцію з проєктом, кидається в очі, що проєкт встановлює дальше розширення суверенитету совітського союзу коштом обмеження прав «союзних республік». Чинна конституція СССР залишила цим союзним республікам ряд прав, якими вони фактично, очевидно не з своєї волі, не користалися. Проєкт переводить ліквідацію цих папірових прав союзних республік і стає на шлях дальшого поширення прав союзу. Наведемо низку прикладів. Чинна конституція до компетенції СССР відносить відміну порушуючих конституцію постанов з'їздів совітів і ЦК союзних республік. Проєкт замість цієї норми заводить значно ширшу: контроль над виконанням конституції СССР і забезпечення відповідності конституції союзних республік з конституцією СССР. Чинна конституція відносить до компетенції СССР встановлення єдиної грошової і кредитової системи. Натомість проєкт уже говорить про керівництво грошовою і кредитовою системою. Чинна конституція до компетенції Союзу відносить заключення зовнішніх і внутрішніх позичок Союзу і дозволи на внутрішні й зовнішні позички союзних республік. Проєкт натомість цілу позичкову систему централізує виключно в руках союзу: він до компетенції союзу відносить заключення і удрілення всіх позичок. Чинна конституція відносить до компетенції союзу: встановлення підстав загального плану всього народного господарства союзу, визначення галузів промисловости й окремих промислових підприємств, що мають загально-союзне значіння. Проєкт заступає цей пункт новим, що має значно ширше значіння: встановлення народне-господарських планів СССР, керування банками, промисловими і с.-г. установами і підприємствами, а тако-ж торговельними підприємствами загально-союзного значіння.

Наводимо лише приклади, не вичерпуючи цілого матеріалу, який дає порівняння чинної конституції з новим проєктом. Думаємо проте, що наведеного вповні вистачає для того, щоб виявити централізаторські тенденції нового проєкту.

Вони виявляються не лише в розподілі компетенції між органами СССР і союзних республік. Знаходять вони виявлення тако-ж в нормах, які обговорюють організацію комісаріятів СССР і союзних республік. В проєкті зведена і кодифікована вся ліквідаційна чинність загально-союзних установ по обмеженню прав і компетенції союзних республік. Згідно з проєктом до загально-союзних комісаріятів віднесено такі комісаріяти: 1) оборони, 2) закордонних справ, 3) зовнішньої торгівлі, 4) шляхів, 5) зв'язку, 6) водного транспорту, 7) важкої промисловости. До об'єднаних комісаріятів, для яких проєкт заводить нову назву — союзно-республіканських, належать комісаріяти: 1) харчової промисловости, 2) легкої промисловости, 3) лісової промисловости, 4) хлібороб-

ства, 5) совхозів, 6) фінансів, 7) внутрішньої торгівлі, 8) внутрішніх справ, 9) судівництва, 10) охорони здоров'я. В результаті цього так звані «уряди» союзних республік мають лише три самостійних комісаріяти: 1) просвіти, 2) комунального господарства і 3) соціального забезпечення. При цьому треба мати на увазі, що згідно з постановою ЦКГ'а і СНК СРСР з 22 травня с. р., яку вже прийнято на увагу в проєкті нової конституції, з компетенції республіканських комісаріятів освіти майже в повному об'ємі виключені справи високої школи. Вони передані до компетенції ново-заснованого всесоюзного комітету в справах високої школи при СНК СРСР. Поруч з трьома самостійними комісаріятами, в совнаркомах союзних республік засідають наркоми союзно-республіканських комісаріятів, які підлягають своїм шефам у Москві, і представники загально-союзних комісаріятів, так само цілком залежні від своїх московських шефів. Як при цих умовах виглядає можливість вільних посуень для урядів «союзних республік», уявити не тяжко. Проте автори так збудованого проєкту конституції мають сміливість називати його найдемократичнішим у світі.

Чи не найбільший інтерес має перший вступний розділ проєкту конституції, який має цілком новий зміст в порівнянні з вступним розділом чинної конституції. Цей розділ робить спробу охарактеризувати громадський устрій СРСР. Інтерес цього розділу полягає власне в його повній теоретичній безпорадності й суперечності. З нього ми довідуємося, що СРСР соціалістична держава робітників і селян. З цього параграфу, здається, природне мусило б випливати, що вся влада в такій державі належить робітникам і селянам. Про те слідує параграф несподівано встановлює, що вся влада належить трудящим міста і села через совіти депутатів трудящих. Оскільки совіти трудящих, згідно з дальшими параграфами проєкту, обираються вселюдним голосуванням, з правного боку вони не є органами класової диктатури. Таким чином, цей параграф відкидає класову диктатуру. Разом з тим попередній параграф, встановлюючи, що СРСР держава робітників і селян, базується на визнанні принципу класової диктатури.

Ще більше заплутана в проєкті справа з визначенням «соціалістичного ладу» і «соціалістичної власності». Проєкт констатує, що економічною підставою СРСР є соціалістична система господарства і соціалістична власність на знаряддя й засоби виробництва. Соціалістична власність має форму державної власності і колхозно-кооперативної власності. Поруч з цим існує особиста власність. Право розпорядження державною власністю належить державі і її органам. Кооперативно-колхозною — відповідному колхозно-кооперативному об'єднанню. Особиста власність громадян охороняється законом. При цій конструкції в кожному колхозі є поєднана власність трьох родів: особиста — присадибні землі, худоба колхозників, їх хати і реманент; колхозна — землі, худоба і збіжжя колхозів; і державна — трактори і машини МТС, які провадять працю в колхозах. Кожен з цих родів власності підлягає спеціальним нормам і охороняється законом. Коли б ця охорона закону справді була заведена і справді існувала, чи не вело б це до тертя і конфліктів між цими трьома родами власності, чи не робило б це «соціалістичний лад», що існує за літерою конституції в СРСР, внутрішньо суперечним і дизгармонійним. Єдиний порятунком для тої штучної конструкції, яка збудована в проєкті, полягає в тому, що вона навряд чи буде виконуватися. Як досі, так і в майбутньому, і колхозна, і особиста власність будуть підпорядковуватися вимогам державних органів.

* * *

Ми зробили побіжний огляд найцікавіших і важких положень проєкту нової конституції. Можемо констатувати, що вартість нового проєкту

є у високій мірі проблематичною. Його демократичні декларації скомбіновано так, що є всі дані думати, що вони лишаються на папері і будуть пристосовані до потреб диктатури. Його ідеологічні концепції переіняті нясністю і взаємною суперечністю. Його норми, що визначають відношення до союзних республік, знаменують дальший етап у розвитку совітського централізму.

На цьому ми на разі розгляд нового проєкту совітської конституції і обмежимо. Сподіваємося, що до розгляду справ, зв'язаних з акцією біля нового проєкту, ми незабаром вернемося.

В. С.

3 МІЖНАРОДНЬОГО ЖИТТЯ

— Перед минулою сесією Ліги Націй. — В Європі і по-за Європою.

Безрадність та неозначеність — цими словами треба було б характеризувати становище міжнародних взаємин Європи, що утворилося в ній на сьогодні. І ця характеристика стосується мабуть таки до всіх найвищих міжнародних установ, а особливо пасує вона до Ліги Націй, що опинилася в сліпій вуличці, й не знати, як і куди вона звітдам вийде. Про Лігу за останні місяці якось були неначе-то забули, всі події й усі пересправи йшли по-за й по-над нею. А втім вона ще незаникла, й більше за те — передостання її сесія була не закінчена, а лише перервана, і тому, будь-що-будь, сесію ту треба було продовжити. Після довгих вагань і наявної до того неохоти з боку великих держав, продовження те довелося таки скликати, призначивши для того термін — 26 минулого червня і встановивши той самий порядок денний, що був і на початку сесії, тоб-то італо-єтіопське питання, франко-германський конфлікт з приводу рейнської демілітаризованої зони, асирійці з Іраку та різні дрібні поточні справи, що їх завжди багато на поготові у портфелі Ліги Націй. Вставало питання, як усі ті справи будуть вирішені? Мова йшла, головню, явна річ, не про асирійців. Ходило про Італію й Єтіопію, Германію й Францію, а з ними одночасно і про Англію та про ССРСР, бо-ж Англія до певної міри застас Єтіопію та взяла на себе неначе-то ролю арбітра між Германією й Францією, а ССРСР, хоч нікого, крім себе, він не застас й жадної ролі зараз не грає, але з цілої сили намагається, щоб його заставали, щоб за нього і для нього ту чи иншу добру ролю грали.

Досить було б цього голого перелічення заінтересованих великих держав, цілі яких не однакові, а інтенції далеко незамірені, щоб вказати, з якими непереможними труднощами зустрілися вони ще раз, коли станули очі в-очі одна одній в час дискусій над згаданими вище справами. Але-ж великі держави в Лізі не самі, там є чисельні групи більших і менших їх товаришок, які, збиті до різноманітних антаг чи з вільними руками, зв'язані з великими державами чи ізольовані, кожна на свій кшталт, пеклюються про свої інтереси, часом деформуючи тим ситуацію, а найчастіше — заплутуючи її до неконечна. Давніше, коли в Європі були визнані гегемони, — на морі Англія, на суходолі Франція, — справи в аналогічних складних випадках вирішувалися Лігою досить легко. Два гегемони на чомусь компромісовому погоджувалися, виробляли відповідну барвисту, але неозначену формулу, решта держав її приймала, і був край. Тепер з гегемонів зостався лише один, і той на морі, погодження між великими державами ясного не видно, формули вже не помагають та й редагувати їх стало тяжко, бо заінтересовані сторони не задовольняються словесними фіоритурами, хоч і які б вони були красні, а вимагають вирішення справ по суті.

Чи вийде Ліга Націй з того становища, в якому вона опинилася, з честю це зробить чи якимось інакше, — не будемо про це гадати, відповідь дасть час. Зостановимося лише на тому, з чим їхали представники великих держав до Женеви, який дипломатичний вантаж везли вони туди, і все це, явна річ, з оглядом на час, коли писано ці рядки, бо в наші дні дипломатичні декорації вміють мінятися, як погода весною. Зачнемо з найдалшого заходу.

А н г л і я . Має на вибір багато можливих союзних, антантських та інших взаємин. Франція, Італія, Германія і навіть ССРСР готові йти з нею, спиратися на неї, разом творити дипломатичний чин. На неї можна сполгатися, вона може допомагати. Перша з європейських держав, вона вирівнялася після війни, перша вийшла з економічної кризи, а тепер відтворює швидким темпом свою збройну могутність, де-що заплановану за післявоєнний час. Але з ким вона в Європі піде, до чого вона тут змагається? Усе те не таке вже ясне, бо не зовсім ясне навіть і те, що властиво в Англії вважають Європою. ССРСР, наприклад. Чи це для неї Європа, чи ні? Може й ні, а втім у безсумнівній Європі Англія бажає спокою й замирення, бо ні за що в світі не бажає, щоб її ще раз було втягнуто до великої війни. Однак, активно клопотатися про той спокій вона готова, як здається, лише в обмеженій частині Європи, од Ляманша до Рейна, а далі — хай клопочуться інші. Звідти її виявлена воля скласти п о в и й Л о к а р н с ь к и й п а к т , під егідою якого жили б тихо й непорушно вона, Англія, а з нею Франція, Бельгія й Нідерланди. Звідси і її неохота втручатися ближче до справ Середньої Європи і в той чи інший спосіб ручитися там за status quo чи за щось інше. З другого боку, до Германії Англія має якусь ніби-то природжену симпатію. Їй може не все до вподоби в новій Германії, але це не шкодить їй мати волю дійти з Германією до найкращого погодження, аби та лише не захотіла повторити довоєнного руху свого на Балдад, а обмежувалася в своїх інтенціях самим північним сходом, тим самим, на якому лежить ССРСР, що про цього Англія начеб-то не знає, європейський він, чи ні. Далі з Італією Англія зараз посварена, але чи надовго, чи назавжди? Італія довгий час була подекуди ухваною дитиною англійської дипломатії. Потім мале виросло і стало Англії заважати на Середземному морі. Було таке в Англії й з Германією, що довгий час заважала їй на Північному морі, але те все минуло. Мицється мабуть і з Італією, потрібний лише час, певні, може й тверді, заходи й дипломатична зручність. Але все те в майбутньому. Лише до ССРСР в Англії нема ні симпатії, ні заінтересованості, а є лише стала й сторожна столітня ворожість до всякої Росії, совітської чи якої іншої, бо висить та Росія хмарою над Індією, а з тим і над цілою колоніальною могутністю Британської імперії. Такі основні лінії закордонної політики Англії, ці з чим іншим до Женеви, явна річ, вона не може йти.

Ф р а н ц і я . До недавня французька концепція європейської політики була ясною. Це була — колективна безпека, заручена гарантійним пактом із підписами всіх європейських держав, од Англії до ССРСР, на основі якого дотримувалось би status quo, що його було встановлено мировими договорами. На варті того пакту мала стояти Ліга Націй, а фактичними контрольорами були б три великі західні держави, а саме Англія, Франція та Італія, до концерту яких міг би бути доданий ще й ССРСР. Ця концепція підірвана була, з одного боку, Італією, з її війною проти Етіопії, а з другого — анульованням рейнської демілітаризованої зони. Але Франція на цій продовжує стояти.

І т а л і я . Готова припинити сварку з Англією, відтворити французьке приятельство і таке інше, аби лише зняли з неї санкції та призначили анексію Етіопії. Як контрвагою, загрожує, ніби, погодженням з Германією та утворенням фронту з Германії, Італії, Польщі, Австрії й Угорщини.

Г е р м а н і я . В Женеві відсутня, але готова на всі погодження з

заходом Європи, аби лише не займали її з середини та не перешкождали їй в її інтенціях на північному сході.

З такими, як здається, настроями зустрілися в Женеві представники великих держав, що ведуть за собою й отих менших. З усього видно, що головна роль, як то вже часто бувало, припадає на долю Англії.

* * *

У Європі зле, по-за Європою тако-ж не добре. А головне, все те якимись немов органічними нитками зв'язане одно з одним. Світ став тісний, його сектори перестали бути ізольованими. Досить чомусь десь за океаном вчинитися, як ті події майже негайно, в наслідках своїх перекидаються скрізь, а особливо до Європи, викликаючи в ній тяжкі конфлікти, а що найменше знепокоючи її і без того стрівожене становище. Найкращим тому прикладом зможе служити відома всім Етіопська справа.

Не дурно, мабуть, з питанням анексії Етіопії європейська преса зв'язує цілий комплекс загрозливих явищ навколо Середземного моря. А саме—єгипетські заворушення, які поки що неначеб-то притихли: палестинські заколоти, де араби й жиди ворогують на смерть і британська влада не знає, з якого кінця приступити до ліквідації тої ворожнечі; рухи в Сирії та в Лівані, що їх французька влада має волю затамувати, признавши за цими країнами права на союзу з Францією самостійність; неясні поки що хвилювання на Мальті, в Мароко то-що.

Вказує згадана вище преса й на те, що до всіх тих рухів і заколотів ніби-то вже приклали досвідчених своїх рук незалежні, мовляв, од Москви агенти III Інтернаціоналу, які, згідно з директивами сучасного вождя Комінтерну, берлінського болгарина Димитрова, працюють над тим, щоб із усіх арабських держав і колоній навколо Червоного й Середземного моря утворити єдину державу в подобі арабського ССРСР. Ця остання вказівка переносить уже вагу справи просто до Європи, ставить гостро питання про європейські взаємини з совітами, про дипломатичну лінію Париж-Москва, яка ніби-то вже перерізана лінією Берлін-Рим, і про другу допомогу для першої — лінію Білград-Прага-Букарест, — яка, коли вірити пресі італійській, так само вже перетята лінією Варшава-Будапешт-Білград.

Чи правдиві ці вказівки, чи ні, остаточно ще не знати. Але всім ясне одне, а саме те, що етіопська справа порушила до кінця захитацу й без того європейську рівновагу і відтворити її на принципах Ліги Націй та на так званій колективній безпеці, тепер мабуть уже годі. Треба шукати якихось інших шляхів. На один з таких шляхів є натяк і в одній з промов Ідена, бо говорив він у ній, що виходом з європейської ситуації була б злагоджена міжнародня співпраця трьох справді великих держав, тоб-то Англії, Франції та Германії. Злагодити цю співпрацю, однак, не така вже проста річ, бо, об'єктивно кажучи, вона можлива лише при умові, що в Європі мали б бути цілком ізольовані дві сили, а саме — на півдні Італія, на сході — ССРСР. Чи не скінчиться вона тим, що Італія, в тій чи іншій формі, пристане до тих трьох співпрацюючих, а ізольованим зостанеться лише ССРСР? Можливо, але все це ще поки база для пересправ, які тою-ж Англією, у зв'язку з реформою Ліги Націй, плануються лише на осінь.

Загрожують Європі не лише Середземно- та Червоно-морські справи, але й нові заворушення на Далекому Сході. Там знову заплуталися та загострилися японо-китайські та японо-совітські взаємини. Те, що видно з Європи, виглядає так. В Китаї, як відомо, с два уряди — Нанкінський і Кантонський. Останній, комуністичний, назверх підлягас Нанкіну, але реально зв'язаний з Москвою й виконус її директиви. Суходольний зв'язок між Кантоном і ССРСР перерваний японцями, які в експансії своїй дійшли, як знаємо, до Зовнішньої Монголії, васала ССРСР. Тепер Кантон виголосив Японії війну й вислав, як повідомляють місцеві газети, на північ військо в 500.000 люда, щоб свій зв'язок з ССРСР відтворити.

Нашики не знає, що робити, проти своїх виступати ніби не хоче, а з Японією зв'язаний якоюсь тихою згодою. Зате виявив свої плани СРСР, бо посилив свої гарнізони в Зовнішній Монголії і розташував свої загопи в польових окопах на кордонах Маньчжурії. Те саме зробила й Японія, і на Сході чекають, що війна може початися кожного дня. Чи почнеться? Одні з цього приводу говорять, що почнеться, і що це буде знаком для конфліктів і в Європі. Другі вважають, що навпаки, європейський більший конфлікт спричиниться до війни в Азії, що японці для свого виступу саме того чекають. Хто з двох сторін має рацію, вкаже нам час. Може й ніхто, бо коли армії наближаються одна до одної, рушниця, як відомо, самі собою починають стріляти.

Observer.

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГЛЯД НА СПРАВУ ПРОТОКІВ

Наводимо нижче меморіал, що його подав панові С. Брюсові, президентові конференції в Монтре, представник уряду УНР при Лізі Націй проф. О. Шульгин.

«На конференції в Лозані взято було на увагу права України і Грузії, хоч ці держави й не були на конференції представлені. Конвенція параграфами 10, 11 і 12 залишила для них місця в Комісії Протоків поруч з іншими побережними державами Чорного моря. Делегат совітської республіки мусів прийняти такий стан річей, бо, вмент. коли конференцію в Лозані було скликано, союз совітських республік не було ще встановлено; тим самим Москва визнавала незалежність України і Грузії.

«Цілком відмінне є становище в 1938 році на конференції в Монтре: делегат совітського союзу намагається репрезентувати всі совітські республіки — отже й Україну та Грузію. Вже багато разів ми подавали до Женеви наші протести, вказуючи членам Ліги Націй на те, що національна Україна ніколи не давала повноважень московському урядові пересправляти в її імені, бо уряд цей вважається на Україні урядом окупаційним.

«Україна, що знаходиться під совітським пануванням, не може вільно висловлювати свій погляд на справи, що торкаються її життєвих інтересів, і не має жадної змоги їх офіційно боронити на міжнародних конференціях. Ми маємо, однак, надію, що учасники конференції в Монтре візьмуть на увагу наш меморіал, в якому з'ясовано погляд України на справу Протоків так, як його було свого часу вже перед роками, встановлено урядом УНР, що зараз перебуває на чужині.

«Всі проблеми, що торкаються Чорного моря і Протоків, мають першорядне значіння для України. Кордони України, навіть ті, що на сьогодні встановлені совітським союзом, охоплюють головні порти північного берегу Чорного моря, як Одеса, Миколаїв, Херсон.

та йдуть далі по берегах Озівського моря, сягаючи далеко за Персепол. Як що взяти на увагу той факт, що Кавказ, козацькі землі (Кубань, Дон), Крим, з його українсько-татарським населенням, мають лише штучний зв'язок з Східною Росією і що вони тако-ж вже довели свою волю відірватись од Москви, робиться ясным, що як тільки Україна знову здобуде свою незалежність, інтереси Росії на Чорному морі будуть зведені до мінімуму, або навіть Росія взагалі перестане бути береговою державою Чорного моря.

«Інтереси України в проблемі Протоків цілком одмінні від інтересів колишньої Російської імперії та її спадкоємиці — Росії совітської. Україна, цілком натурально, не має поконвічних претензій Росії, яка завжди домогалася посідання Царгороду і Протоків. Ті претензії, що глибоко ввійшли в російську психологію, в цей мент тимчасово приборкано, але коли б Москва відчула, що вона в стані їх здійснити, вона, не вагаючись, знову піднесла б свої вимоги.

«Національна Україна, що відчуває традиційну симпатію до Туреччини, одвічного ворога російського імперіялізму, розуміючи її цілком законне бажання оборонити свою безпечність, вважає, однак, що свобода Протоків є необхідною умовою процвітання всіх бережних країв Чорного моря.

«Україна рішуче не погоджується із старою тезою російського імперіялізму, згідно з якою Чорне Море мало б бути російським морем, зачисленим, по можливості, для решти держав. Україна вважає, що нема підстав утворювати для Дарданел і Босфору режим, одмінний від того, який прийнято відносно Гібралтарської протоки, чи Суецького каналу.

«Оскільки Чорне море є лише продовженням Середземного, штучне відрізання його від цього моря та од океану визначало б для його бережних країв поважне зменшення їх ваги. Україна, як середземноморська країна, мусить мати безпосередній зв'язок з усіма націями світу морським шляхом.

«Сучасна конституція ССР своїм параграфом 4, а проєкт нової конституції параграфом 17 визнають, принаймні теоретично, за Україною, а тако-ж і за Білоруссю, Грузією та іншими республіками Кавказу і Туркестану, право вільно відділитися від совітського союзу. Того дня, коли Україна зможе використати це своє право, вона заграє дуже активну роллю в чорноморських проблемах. Тому-то ми вважаємо нашим обов'язком зробити так, щоб у мент, коли конференція в Монтре встановлює новий статут Протоків, вона почувла голос України. Ми маємо надію, що Комісію Протоків буде збережено, і що місця, які в ній зарезервовано для України і Грузії конференцією в Лозані, буде цими державами затримано й надалі.»

З П Р Е С И

Характерним являється те явище, що не тільки ми говоримо про значіння України в справі Дарданел. На вагу українського питання в цій справі звертає увагу й поважна чужинецька преса. Le signal de Genève з 19 липня с. р. містить дуже цікаву передовицю під заголовком «Монтре, нації й меншості», в якій, між иншим, знаходимо таке:

«П. Літвінов тако-ж цілий час настоював у Монтре на необхідності для совітів закриття Чорного моря для кожної ворожої флоти. І досягнуті результати мусіли б його задовольняти, як би було доведено, що турки ніколи не будуть уважати для себе союз із совітами за небезпечний, так як замість бути хороненими Москвою, їм може прийтися боронити ССРСР при його слабості і в найбільше загроженому, самому невралгічному пункті. Чи не змінила б тоді Туреччина фронт? Чи не відкрила б вона Протоків ворожим силам совітського імперіялізму? Боязнь цього не дає спати кремлівським панам. Так як Туреччина могла б вбачати свій інтерес у тому, щоб мати за сусідів на побережжі Чорного моря Україну й Кавказ. І тоді б не було більше питання Протоків.

Пункт найбільше загрожений, найбільше невралгічний. Так як майже всі совітські території на побережжі Чорного моря належать зфедерованим республікам. Жадна з них не є населена автотонними росіянами. Коли Москва почуває себе вразливою на Чорному морі, це значить, що вона боїться ворожості національностей, які вона утискує і експлоатує: Україна, Грузія, Кавказ, що майже всі знаходяться в контакті із Заходом через Протоки і які нараховують 80 мільйонів душ, половину ССРСР. Догода в Монтре мусить закувати їм кайдани, але ключ од них залишається в непевних руках турків. Совіти— наступники царського імперіялізму. Літвінов узув чоботи Миколи II. Але він знає, що друга Кримська війна розіб'є сталінську імперію».

ДО ЗАБОРОНИ «ТРИЗУБА» У ПОЛЬЩІ

Як одчувають наші передплатники заборону «Тризуба» у Польщі, показує один із листів, що ми його отримали з того приводу і який ми нижче приводимо.

11 червня 1936.

Вельмишановний Пане Редакторе!

Нині з газети я довідався про заборону «Тризуба» у Польщі. Що це значить?

Не хочеться вірити, що ми позбавлені будемо нашого єдиного пресового органу. Просто сум огортає. Дссі «Тризуб» усіх нас зв'язував і єднав. Що-тижня дістаючи «Тризуб», я не почував себе відірваним од нашої еміграції, од України, а разом з тим і од світу. Тепер почуватиму себе, як у в'язничній одиночній камері.

Розкидані по всіх усядах, ми, читачі «Тризуба», мали зв'язок ду-

ховний, ми не почували себе такими самотніми, як почуватимемо себе тепер без нього. Коли ми жили більшими гуртами, як ось на Чехах, то, може, й недооцінювали «Тризуба», але тепер, коли доля знову нас розкидала, коли, як у мене, ближче, як на 100 кілометрів немає свого брата-емігранта, незрозумілу заборону відчуємо ми аж занадто гостро.

Не дістаючи чергових чисел «Тризуба» (останнє було ч. 20 — 17. V), перерву я пояснював хвилию страйків у Франції (а я так чекав число, присвячене бл. пам'яті Головного Отамана С. Петлюри!), все чекав і дочекався... заборони. Невже так буде? Невже ми будемо без «Тризуба»? Невже у нас ніхто не потурбується про зняття цієї несподіваної і незрозумілої заборони?

Боляче й те, що наш «Тризуб» при забороні поставили на одну дошку з комуністичними шматами.

З глибокою пошаною

Гостюченко

О д Р е д а к ц і ї

Хвиля страйків у Франції захопила і нашу друкарню «Навар», яка навіть цілком закрилася. Редакції «Тризуба» прийшлося шукати іншої друкарні, що для українського видання представляє в Парижі певні труднощі.

Далі випускаємо «Тризуб» уже в новій друкарні. Читальників-же наших просимо нам вибачити невільну перерву, що сталася не од нас залежних причин.

З огляду на літні вакації наступне число «Тризуба» має вийти в неділю, 16 серпня с. р.

Українська Вібліотека ім. С. Петлюри в Парижі

буде закрита од 15 серпня до 15 вересня с. р.

ХРОНІКА

З життя укр. еміграції

У Франції

— На могилу бл. пам'яті Симона Петлюри на кладовищі Монпарнас покладено було квіти од пані Наталії Дорошенкової з Праги.

З життя Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі

— Цінний дар Бібліотеці. Союз Організацій Інженерів Українців на Еміграції, на чолі якого стоїть відомий діяч проф. інж. В. Іванис, зробив Бібліотеці цінний дар — велику мапу на полотні (1,5×2 метра) України та Кавказу. Ця етнографічна мапа, що характеризує Чорноморський басейн, виготовлена Союзом Організацій Інженерів Українців на Еміграції. Художнє виконана, досконала під оглядом техніки виконання, представляє ця мапа велику цінність. На мапі ще вміщено, крім національного українського знаку — тризуба, тако-ж герби окремих українських земель та рисунки національної ноші з різних частин України — Наддніпрянщини, Галичини, Кубані й Закарпаття.

Таких мап Союзом Українських Інженерів виготовлено п'ять і знаходяться вони по різних містах Європи й у Канаді. Виготовлення цих мап являється дуже цінною стороною діяльності союзу наших інженерів, що на всіх можливих ділянках робить свій вклад в суму української національної праці.

Од того-ж Союзу Українських Інженерів отримала Бібліотека і другий дар — альбом фотографій з мап України і статистичних таблиць, що були на

світовій Чикагській виставці 1933 року. Це артистичний альбом у художній полотняній оправі з ручно-виконаними прекрасними кольоровими віньєтками. Мас цей альбом 12 аркушів. На першій його сторінці Союзом Організацій Українських Інженерів на Еміграції, за підписами Голови Союзу проф. інж. В. Іваниса та Секретаря інж. Катериняка, художнє зроблено стильними золотими буквами з кольоровими прикрасами посвяту такого змісту: «Бібліотеці імені Симона Петлюри в Парижі від Союзу Організацій Інженерів Українців на Еміграції».

Альбом містить фотографії таких, згаданих вище мап України: українська етнографічна територія в Європі, геологічні й підземні багатства української етнографічної території в Європі, будівельні пам'ятки України в етнографічних межах, потім мапи сільського господарства і ґрунтів, промисловости, лісів — все української етнографічної території в Європі, мапа установ Сільського Господаря на українських землях під Польщею. Далі вміщено в альбомі порівнюючі діаграми що-до інших держав і до СРСР різних галузей промисловости України. Вміщено тако-ж схему організації бувшої Української Господарської Академії в Подєбрадах і теперішнього Українського Технічно-Господарського Інституту.

За ті подарунки цінні Бібліотека приносить Союзові Організацій Інженерів Українців на Еміграції щире подяку.

— Колекція ex-libris'ів. До колекції ex-libris'ів у Бібліотеці вступили ex-libris'и Петра Холодного (сина) і п. Марковського із Стрия. Дєртводавцям щира подяка.

— Дорогим землякам з далекого Ванкуверу Рада Української Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі складає свою щирю подяку за пожертву на Бібліотеку в дні десятої річниці смерті нашого Вождя. Дякуємо і тим, чий імена вам відомо, але шлемо наше слово вдячності й тим, що своїх імен не подали. Пожертви одержано від таких осіб: І. Колодій, С. Климко, К. Лоховецький — по 1 дол., П. Ширецький і Д. Кіт — по 50 центів; А. Щербак, Л. Пелех, С. Синявський, Д. Климко, Гірний, Є. Семчук, К. Нирчук, І. Ильчук, Ю. Бойчук, родина п. Лоховецького, п. В., Ф. Богдан, І. Фосилей, П. Гарасимчук, п. Р. Н., Д. С. і Н. Москалик — по 25 цент., М. Щербак — 20 ц.; І. Мельник, І. Орудко — по 15 цент., П. Шевчук, М. Тихий, п. М., п. Ол., п. Р., М. Климко, В. Жуковський — по 10 центів; Володя, п. Г., К. Мовчанський — по 5 центів.

— За місяць травень до Бібліотеки поступили пожертви від таких осіб та організацій: 1) Від Громади в Сален-де-Жіро (Франція) — 15 фр., 2) Громади у Вільр-де-Плане (Франція) — 80 фр., 3) п. Пюовара (Франція) — 5 фр., 4) п. Шульги (Франція) — 5 фр., 5) проф. Ст. Сіроголка (Прага) — 25 фр., 6) від французів з Бужівале — 5 фр., 7) М. Буткевича (Франція) — 17 фр., 8) Х. Якимчука — 20 фр., 9) інж. С. Нечая — 25 фр., річний внесок на Товариство Протекторів Бібліотеки, 10) Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції — 100 фр., 11) В. Проколовича — 100 фр., 12) Ів. Рудичева — 100 фр., 13) П. Шуалія — 5 фр., 14) Уряду УНР — 1000 фр., 15) Сергія Мусієнка — 8 фр., 16) проф. Яницького (Німеччина) — 25 фр. — пожертви й 25 фр. — річний внесок на Т-во Протекторів Б-ки, 17) від «невідомого» — 700 фр., 18) від «невідомого» — 14 фр. 19) зібрано в грецькій церкві у Парижі під час панахиди 24 травня — 177.90 фр., 20) зібрано під час академії 24 травня у Парижі — 228 фр., 21) від п. А. Лвицького — 200 фр., 22) збірка (в історич-

редні роки) в Олекурі, і середана полк. Дубових — 30 фр., 23) і гані З. Наглік — 20 фр., 24) п. Мацака — 10 фр., 25) Редакції «Тризуба» — 200 фр., 26) інж. П. Гайнівського (з ЧСР) — 14 фр., 27) В. Бурачинського (з ЧСР) — 6.20 фр., 28) Філії Т-ва Вояків в Лобезі — 30 фр., 29) Громади в Ліоні, збірка — 70 фр., 30) п. К. Клепачівського (з Польщі) — 11.25 фр. 31) п. І. Клепачівського — 44.65 фр., 32) від п. посла С. Скрипника з Рівного, карнавочного збору під час ялібної академії в Рівному — 316.30 фр., 33) Філії Т-ва Вояків в Крезо — 60 фр., 34) Філії Т-ва Вояків в Регоні — 52 фр., 35) від Української Дитячої Школи в Крезо, через п. Семло — 25 фр., і 36) прислані п. Філоновичем, збірка на академії в Празі — 352.20 фр.

Всіх жертв за місяць травень — 4209.60, а від початку року — 6018 фр.

Надсилною книг та інших друків і річей своєю прихильність до Бібліотеки виявили такі особи та організації: 1) п. Юл. Тарнович (Львів) — 1 кн., 2) В-во «Торбан» у Львові — 6 злитків нот, 3) п. О. Буткевич — 2 світлин, 4) П-о. П. Годунько із Львова — 4 кн., 5) гані Г. Кузьменкова — 1 кн. 6) п. О. Луговий з Канади — 2 кн., 8) п. К. Клепачівський з Ченстохова — річних українських грошевих знаків — 53, 9) Ред. «Тризуба» — 5 кн. і 3 ч. журналів, 10) В-во «Книгозбірня «Вістника» — 1 кн., 11) В-во «На сторожі» — 1 кн., 12) В-во «Українська Бібліотека» — 1 кн., 13) В-во «Укр. Культура», Львів — 3 своїх видання, 14) п. П. Зленко з Праги — 1 кн., 15) п. Яхно з Харбіну — 2 ч. журн. і 5 річк. книг, 16) п. Марковський — із Стрия — афіша про панахиду й академію і о бл. пал. С. Петлюрі, 17) п. Перфецький — 1 кн., 18) В-во «Укр. Бібліотека» із Львова — 1 кн., 19) проф. А. Яковлів із Праги — 1 кн. 20) п. Є. Вировий з Праги — 3 прим. книжки про Шевченка англійською мовою, 21) проф.

В. Масютин із Берліну — три гравюри своєї праці: С. Петлюра, І. Мазепа й Б. Хмельницький, та дві пам'ятки з обходин 10-ої річниці смерті С. Петлюри в Берліні — свічка й плакат про збірку на Бібліотеку.

— П о і м е н н и й с п и с о к ч. 28 осіб, що зложили датки на Бібліотеку.

На підписний лист ч. 738 п. Житнього, уповаженого Т-ва бунших Вояків Армії УНР в Одні у Франції датки зложили: п. п. Житній — 3 фр., Дашицький — 3 фр., Ступницький — 3 фр., Коломієць — 5 фр., Калита — 2 фр., Яшко — 2 фр., Гнатів — 3 фр., Яшко — 3 фр., Зотій — 3 фр., Гаховський — 3 фр., Лук'яненко — 2 фр., Іванита — 5 фр., Авраменко — 5 фр., Суський — 3 фр., Шербак — 2 фр. і Барабаш — 2 фр.

На підписний лист ч. 678 Союзу Українок у Каліші (Польща) датки зложили: п. Ігулем Борис — 1 зол., підп. нечиткий — 1 зол., А. Білевич — 50 гр., нечиткий — 1 зол., нечиткий — 50 гр., О. Черневська — 50 гр., С. Д. Заремба — 50 гр., нечиткий — 1 зол., М. Маркевич — 25 гр., Яшинська — 20 гр., М. Штам — 50 гр., К. Кузарчук — 50 гр., нечиткий — 1 зол., нечиткий — 50 гр., Саленко — 50 гр., В. Вова — 1 зол., нечиткий — 20 гр., С. Чорний — 10 гр., нечиткий — 50 гр., Т. Ткач — 20 гр., Р. Коломієць — 50 гр., нечиткий — 50 гр., Д. Черкаський — 50 гр., Брошкін — 20 гр., Терещенко — 30 гр., Середа — 50 гр., Горська — 20 гр., Матвій — 20 гр., Рекура — 20 гр., Вігуда — 20 гр., Гарайко — 10 гр., нечиткий — 50 гр., П. Генсурова — 20 гр., Недухів — 50 гр., нечиткий — 50 гр., Горонський — 50 гр., А. Пузицький — 50 гр., Н. Янова — 1 зол., В. Будкевич — 10 гр. і нечиткий — 1 зол.

Всім особам та організаціям Рада Бібліотеки складає свою щирю й глибоку подяку.

— Д - р М. Антонович

не являється більше представником Бібліотеки в Берліні.

— Пригадуємо шановному громадянству, що представником Бібліотеки у Варшаві являється п. І. Липовецький. Пожертви на Бібліотеку з Польщі просимо пересилати на його рахунок в РКО — Варшава No 13.435.

— Н е щ а с л и в а п р и г о д а з В. Прокоповичем та І. Рудичевим. 27 червня с. р. о год. 11 увечері на бульварі Мажанта в Парижі з В. Прокоповичем та І. Рудичевим, що йшли разом із Української Бібліотеки ім. С. Петлюри, сталася нещаслива пригода. Авто, що їхало не належною стороною дороги, збило з ніг В. Прокоповича і протягнуло за собою кілька метрів, переїхавши йому ліву ногу. І. Рудичева авто нетяжко вдарило у праву ногу. Випадок стався на так званому «пасаж кліте» — місці, одведеному пішоходам для переходу вулиці.

І. Рудичів після перев'язки міг вернутися додому, а В. Прокоповича було доставлено до шпиталю. Тепер В. Прокопович на лікуванні знаходиться уже вдома. Його видужання — питання часу.

— Б е с і д а п р и Р е д а к ц і ї «Тризуба», остання в сезоні, що відбулася 21 червня с. р., дала чистого прибутку 61 фр.

Комітет бесід при Редакції «Тризуба», що влаштовуються на користь безробітніх, припиняючи бесіди на літо, приносить усім жертводавцям і гостям, що підтримували бесіди, свою щирю подяку, і разом з тим висловлює надію, що і в майбутньому українське громадянство в Парижі буде прихильно ставитися до бесід і тим дасть можливість і далі не залишати наших безробітніх у біді.

— Н о в у Г е н е р а л ь н у Р а д у С о ю з у У к р а ї н с ь к и х Е м і г р а н т с ь к и х О р г а н і з а ц і ї у Ф р а н ц і ї на минулому черговому з'їзді Союзу, що відбувся в Парижі 30-31 травня с. р., обрали в такому складі: п. М. Шумицький

— голова, члени — пп. П. Вержбицький, М. Ковальський, С. Нечай і П. Посипишин.

До Ревізійної Комісії обрано : п. Пашин — голова, пп. Бацуца і Безносюк — члени.

Докладніше про з'їзд Союзу буде вміщено в наступному числі «Тризуба».

— Організація Пластового Куріня у Франції. На останньому засіданні Генеральної Ради Союзу Українських Емігрантських Організацій у Франції ухвалено заснувати «Пластовий Курінь імени героїв Крут». Основними кадрами для Пластового Куріня мають послужити українські школи при Громадах Союзу.

Організацію Куріня доручено членові Генеральної Ради інж. С. Нечасві.

— «Кума Марта» в Шалеті. Українське Мистецьке Товариство при Українській Громаді в Шалеті влаштувало 20 червня с. р. виставу драми на 5 дій А. Шатковського — «Кума Марта».

На високому степені свого розвитку стоїть Українське Мистецьке Товариство в Шалеті, як і сама Українська Громада. Представлена драма була так дружно, так артистично зіграна, що місцями гра артистів-аматорів захоплювала глядачів, як у великих театрах.

Виконавці головних ролей добре підібрані. Не всі однаково грають, але загальне враження од вистави, що дуже важно, — залишається прекрасним.

І живими образами переходять на сцені і воеводи, і його жінка та син, Пафнутій-бурлака, кума Марта і її подруги, яких добре грають галичанки, козаки, слуги — все це картинне і рідно-миле.

Ролі було розподілено так: воевода п. Колтунів, його жінка — пані Бакум, Роман, їх син — п. Маслюк, козак Іван — п. Яремчук, полк. Когутенко — п. Зубенко, писарь Голощук — п. Григораш, Марта — пані Чистосердова,

Горшпа — пані Кислиця, Пафнутій — п. Ішук, Гордій — п. Сопільник, Олекса — п. Охмак, Крюк п. Марушак, Петренко — п. Грушецький, Грицько — п. Кубаренко, Демченко — п. Давиденко, Яким — п. Сачок, Тимко — п. Недогін, Мотря — пані Горяча, слуга — п. Босий.

Особливо все-ж треба відмітити гру осіб, що представляли головні ролі — пані Чистосердову і пані Бакум, милою українською дівчиною виглядала пані Кислиця. Доврою була пані Горяча. Дуже добре грав п. Маслюк. Пан Колтунів у ролі воеводи, п. Охмак у ролі молодого закоханого козака — так само добре грали, як і п. Ішук у ролі Пафнутія. Пан Сопільник добре оддав ролю Гордія.

— Загальні збори Громади в Греноблі, що відбулися 28 червня с. р., обрали нову управу Громади в такому складі: п. Токаїло — голова, п. Степаненко — заступник голови і скарбник, п. Лопатько — скарбник.

До Ревізійної Комісії обрано: п. Вонарха-Варнак — голова, пп. Червонецький і Серга — члени. П. Романовський — запасовий член.

Управа Громади листування просить слати на таку адресу : М. Токаїло, 12, Place Notre-Dame, Grenoble (Isère).

У Польщі

— Академія на честь Президента Польської республіки І. Мосціцького.

З червня с. р. в помешканні Головної Управи МЦК відбулася академія на честь п. Президента Річи Посполитої Польської Ігнатія Мосціцького, з нагоди 10-ої річниці його урядування.

Одкрив академію вступним словом голова Головної Управи МЦК п. М. Ковальський. Програм академії склався з двох доповідей. Першу виголосив п. д-р М. Ковалевський, в якій було подано

ширший життєвий ювілята та його заслуги перед Польською республікою. Друга доповідь характеризувала наукову діяльність ювілята та його заслуги перед світовою наукою.

— З життя Української Станиці у м. Каліші. Заходами команди-ра 3 стр. Залізної дивізії ген-хор. Шандрука боєва родина дивізії 1 червня с. р. урочисто святкувала в Станиці своє традиційне дивізієне свято. На заклик командного складу всі старшини й козаки, що замешкують у Станиці й околицях, взяли у ньому участь, хто як міг. Обізувались і позамісцеві. Як і завжди, незломність у своїх ідейних переконаннях, витривалість, воля до чину Залізних взяли своє і при загальній біді, при обтяженості працюю на це військово-національне свято найшлися і гроші, і час, і можливість.

О 12 год. відбувається в Станичній церкві молебєн. Повно Залізних і вояцтва інших дивізіій. Урочистість підіймає душу. Величчєним акордом звучить «многая літа» Залізному вояцтву.

О год. 2 в салі Т-ва Вояків відбувається Товариський сніданок Залізних при участі почесних гостей. Прадідівським звичаєм присутній п.-о. ігумен благословить хліб-сіль. Хвилиною мовчанки вшановується пам'ять полеглого Вождя армії св. пам. С. Петлюри і сніданок розпочинається. Виголошуються тости на честь Головного Отамана Андрія Лівцького, міністра військових справ ген. Сальського, к-ра див. ген. Шандрука і б. к-ра, нині інспектора армії, ген. Удовиченка. Зачитується безліч привітань, першими від п. Головного Отамана і п. міністра військових справ. Одноголосно ухвалюється надіслати привітальні телеграми: Першому Залізному п. Головному Отаманові, п. міністрові військових справ. Далі полились спогади боєвих часів дивізії, заклики до дальшої єдності і витривалости. Не забули і про долю найменшого брата: хворого на сухоти козака

дивізії, на лікування якого тут же перевели збір добровільних датків. Бєсєда затяглася до пізнього часу і після ширєї подяки всім, хто прислужився влаштуванню цього свята, зокрема Господарчому Комітетові дивізії, вояцтво опустило салю.

«Наша ціль — Україна, а засіб — чин, перейнятий відвагою, чесністю, безкорисністю» — ці слова свого командира правдиві Залізні свято заховують і по нині. Підбиті роками недолі, але не зломлені, Залізні, як кадри, понесуть ці слова у маси і дійсно перетворять їх у життя.

Старий сотник.

— З життя відділу У Ц К в Лодзі. Ще недавно повідомлялося на сторінках «Тризуба», що черговим актуальним завданням управи відділу являється пєсмєкання для статич зборів членів відділу. Сьогодні цю справу вже залагоджено. Дирекція місцевої УМСА, яка завжди ставилася прихильно до українців, прийшла Управі відділу з допомогою, предоставляючи до розпорядження відділу окрему кімнату в прекрасному своєму будинку. Будинок новий, теплий, сухий, повний світла. Всі культурні урядження будинку — до розпорядження членів відділу. Є тут бібліотека, читальня, спортова саля, дешєвий буфєт. Відділ збирається відкрити і свою бібліотеку.

Відношення УМСА в Лодзі до українців характеризується надзвичайною прихильністю і ввічливістю, а увага, з якою до потреб наших ємігрантів у Лодзі віднієса директор УМСА, заслуговує на нашу загальну вдячність.

В Чехословаччині

— Закінчення семєстру в Українському Технично-Господарському Інституті. Минулі семєстри (1935-1936) в Українському Технично-Господар-

ському Інституті (Подєбради, Чехословаччина) визначилися збільшенням кількості слухачів на всіх відділах. На Економічно-Кооперативному відділі, що уявляє з себе високу школу, за цей семестр записалося 12 нових слухачів, тоді як у минулому семестрі нових слухачів було лише 28.

На курси українознавства записалося нових слухачів 12 (минулий семестр прибуло нових лише — 8).

На окремі курси Агрономічно-Лісового відділу записалося — 25 (минулий семестр 16), з того на пасічництво 10, на садівництво 15.

Також і на хемико-технологічному відділі записалося 26 студентів: оброблення шкіри — 6, радіотехніка — 3, фотографія — 10, миловарство — 7.

Тут не пораховані ще студенти і курсанти, що записалися на той чи інший курс, але ще не внесли шкільних такс, і, значить не приступили до студій.

Таке збільшення кількості слухачів показує, що позаочне навчання є ділом життєвим. Український Технічний Інститут позаочного навчання набирає все більшого значіння в нашій культурній житті і притягає до себе все більшу увагу тих осіб, що через несприятливі обставини не встигли здобути собі освіти, або, незадовольняючись вже набутою освітою, хочуть поширити свої знання.

Секретаріат Інституту охоче дає вичерпуючі інформації тим особам, що цікавляться позаочним навчанням. Адреса: Ukrajinsk: Technicko - Hospodarsky Institut. Poděbrady, Zamek. Českoslovaquie.

— Українська Висока Школа Політичних Наук. В-осени б. р., з початком зимового семестру, Український Технічно - Господарський Інститут позаочного навчання (УТГІ) в Подєбрадах розпочинає нову галузь в своїй діяльності. Професорська Рада, на внесення

Сенату Інституту, схвалила проєкт, вироблений Президією Економічно-Кооперативного відділу, про заснування при УТГІ Високої Школи Політичних Наук; адміністративно і педагогічно ця школа буде підпорядкована Економічно-Кооперативному Відділові УТГІ, так що деканом цієї школи буде керівник Економічно-Кооперативного відділу.

Завданням Високої Школи Політичних Наук є підготовляти фахових працівників на громадським і політичним полі та в царині журналістики. Умови вступу на студії до цієї школи є такі самі, як і для вступу на Економічно - Кооперативний Відділ, з тою лише різницею, що для тих осіб, котрі не мають необхідної для вступу на високу школу середньої освіти, але досягли 25 літ і викажуться, що по своєму загальному розвитку і активній громадській чинності є здібні до студій, зроблено полегшення: вони можуть бути прийняті в дійсні студенти, без обов'язку складати додаткові матуральні іспити.

Навчальна програма Української Школи Політичних Наук є побудована по типу відповідних західно-європейських шкіл з пристосуванням до українських потреб. Курс наук складається з предметів з обсягу загальної політики, правничих наук, соціології, соціальної політики, теоретичної економіки, економічної політики, історичного і суспільно-політичного та господарського українознавства, теорії і техніки журналістики, теоретичних основ військової науки, техніки і ведення громадської та парламентарної праці, а також загально-освітніх та помічних дисциплін.

Курс навчання розраховано на три роки, тоб-то 6 семестрів. Навчання буде провадитись позаочною метою. Курс усіх наук буде охоплювати по-над 660 лекцій. Такси оплат за навчання передбачаються нижчі, ніж на Економічно-Кооперативному відділі, приблизно 600-700 корон чесь-

ких в рік, разом з підручниками. Підготовчу працю по організації Школи Політичних Наук вже проведено, так що в-осени почнеться нормальне навчання. Крім того, підготовляється відкриття окремих курсів в журналістики з циклу предметів, що входитимуть в обсяг програми про теорію і техніку журналістики на Школі Політичних Наук.

В Румунії

— На Народній Дім імени Симона Петлюри в Букарешті. Перший буковинський даток на Народній Дім імени Симона Петлюри в Букарешті надійшов од п. Володимира Клопоушача з Турну Магуреле в розмірі 200 леїв. Датки належить посилати на таку адресу: Dmytro Herodot, Strada Delea-Veche, 45 Bucaresti, IV.

В Югославії

— Товариські вечериці в помешканні Білгородської Громади відбулися 4 липня с. р. Крім членів Громади, на вечерицях було чимало гостей. Добірний програм та товариський настрої зпричинилися до того, що вечериці затягнулися до пізньої ночі та залишили у всіх приємне вражіння.

В Китаю

— Представники Української Громади в Шанхаю, будучи присутніми на грузинському і вірменському святах з нагоди річниці проголошення незалежності Грузії і Вірменії, на обох святах зложили привітання од Української Громади.

Перенесення тлінних останків старшини української армії невідомого прізвища й частини на Квасилівське кладовище на Волині

В-літі 1919 року, в часі боротьби українського війська з червоними московськими катами, в селі Квасиліві Рівенського повіту

на Волині до большевицьких рук дістався старшина армії УНР, якого за селом було порубано. Місцеве населення потайки від червоних поспак тут-же при дорозі закопало тіло цього борця за волю українського народу.

Могила ця стояла при дорозі 16 років без хреста й жадного напису. Лише з оповідань було відомо, що це український вояк, замордований большевиками. Нарешті 10 травня с. року старанням Квасилівського священника п.-о. Гервасія, який взявся щиро допомогти мені в цій справі, і за дозволом адміністраційної влади, відбулося перенесення тлінних останків цього невідомого лицаря на місцеве кладовище. Відбулося це при великому здвизі українського народу з дооколичних сіл. З самого ранку 10 травня почали сходитися натовпи людей, старі й мали; молодь йшла зорганізовано — чвірками. Можна сміливо сказати, що вшанувати пам'ять цього невідомого лицаря зібралосся біля 3.000 людей. Підтримувати порядок взяла на себе пожарна сторожа.

О годині 2 пополудні о. прот. Гервасій при участі двох хорів, — причім хор під диригуванням І. Савченка чудово співав по-українськи, — відслужив урочисту службу заупокійну коло могили на полі, після якої похід рушив у напрямку села, потім на кладовище. Під час походу, який мав добрих 4 кілометри дороги, молодь попеременно несла труну на руках, оркестра грала похоронний марш, то знову священник читав і молився, і без кінця співав хор.

Вражіння було сильне, незабутнє. Особливе вражіння робила організованість і велика кількість людей. На кладовищі о. прот. Гервасій виголосив дуже змістовну промову мовами чеською і українською. Ця чула промова викликала сльозу у слухачів.

Мимоволі всі в цей мент перенеслися думкою на широкі лани України й пригадували, скільки таких могил на полях нашої батьківщини забуто людьми.

Сотник О. Филопенко

5-ий Церковний Собор Української Автокефальної Православної Церкви в Америці

В неділю, 7 червня с. р., в Н'ю-Йорку, в церкві св. князя Володимира розпочався, а 9 червня скінчився 5-ий Собор Української Автокефальної Церкви в Америці під проводом Архiepіскопа Американського і Канадійського Іоана Теодоровича. На цім Соборі було вирішено багато важних справ.

Потемнення сонця 19 червня і де-які передбачення

Згідно з нашою обіцянкою в минулому числі «Тризуба», містимо нижче гороскоп на найближчий час, у зв'язку з недавнім потемненням сонця. Автор гороскопу — відомий знавець справи — ласкаво погодився й надалі ділитися з читачами «Тризуба» своїми міркуваннями й передбаченнями.

* * *

Не заперечуючи вільної волі людини, мусимо зазначити, що вона проступає лише до певної міри.

Людина почуває, думає та діє ведена внутрішньою силою, якої вона часто не визнає і навіть не знає про її існування. І коли їй здається, що вона чинить виключно з своєї волі, часто її почуття, її думки і, як наслідок їх, і вчинки залежать од впливу астро-радіо чинності планет на центри енергії, які знаходяться в її астральному тілі.

Астрологи вважають потемнення сонця мало сприятливими еішуваннями, що приносять людськості цілу серію бід, яких гострота залежить од аспектів, що їх супроводять, а тако-ж од знаку Зодіаку, під яким це сталося.

Потемнення сонця 19 червня, яке відбулося в 27-о знаку Близнят і в констеляції Веза, вплине особливо на розум людей і, затемнюючи їх свідомість, може мати дуже тяжкі наслідки. Саме

через це я сподіваюся бути корисним для багатьох, зазначаючи кілька поважних дат, щоб вони могли себе перестерегти, на скільки це можливо.

Потемнення викликає у всьому світі період заколотів, атмосфери недовір'я і конфліктів, що на Далекому Сході легко може перейти у збройний конфлікт між Японією та ССРСР. Починаючи з серпня, поступові етапи подій на Далекому Сході — це 2, 5, 19 и 25 серпня і 3 листопада.

Становище Японії, як внутрішнє, так і зовнішнє, має бути неспокійне. Потемнення сонця в Сполучених Державах Америки відіб'ється на фінансах. Дати 12 і 19 серпня мають бути поважні, Сполучені Держави Америки безпосереднє прийматимуть участь у справах Далекого Сходу.

6 вересня буде для Німеччини поважною датою, що до її дружніх відносин, а тако-ж для де-яких з її керівників.

У Франції 8 вересня буде викрито велику справу шпіонажу і викличе напруження дипломатичне 17, 27 і 28 це напруження збільшиться. Починаючи з 30 вересня початок нового стану річей має встановитися в Європі. 6 грудня у Франції тяжкі події, що нагадують події з червня, але сильніші.

Будемо надіятися, що люде, яким припало тяжке завдання дбати про спокій народів, використають свою вільну волю, щоб уникнути всякої можливої катастрофи.

Подяка

Управа відділу МЦК в Олександріві Куявському складає подяку всім, хто зпричинився своєю працею до успіху академії в 10-ту річницю смерті Головного Отамана Симона Петлюри.

М. Мартиненко,
голова,

Д. Дяченко,
секретарь.

НОВІ КНИЖКИ І ЖУРНАЛИ

— Т. Шевченко. Том VIII. Повісті й оповідання. Княгиня. Музика. Нещасний. Капітанша. Видання Українського Наукового Інституту у Варшаві.

— Вістник, місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. Липень-серпень 1936. Львів.

— Ukrainische Kulturberichte des Ukrainischen Wissenschaftlichen Institutes. Berlin. (Друк). No 26, 10 липня 1936.

— Slovansky Prehled. No 6, червень 1936. Прага

С В І Т Л И Н И

із свята десятирічча смерті св. пам. Головного Отамана С. Петлюри у Парижі, а саме — панихиди в грецькій церкві і панахиди на кладовищі, набувати можна в Українській Бібліотеці ім. С. Петлюри в Парижі — 41, rue de La Tour d'Auvergne, Paris 9 — по ціні 3 фр. 25 см. за світлинку.

Громадам та нашим організаціям на увагу

Книги та збірники, присвячені пам'яті Симона Петлюри:

1. Лотоцький О. — Симон Петлюра. Варшава, 1936, стор. 118. Прекрасна книжка своїм виглядом і змістом. Особлива цінність її в тому, що дає багатий матеріал для рефератів і відчитів про С. Петлюру. Ціна 4 фр.
2. «Симон Петлюра в молодості». Львів, 1936, стор. 112, з 6 світлинами. Збірка спогадів товаришів С. Петлюри в молодих літах: Ів. Рудичева, Андр. Жука, Миколи Порша, Льва Ганкевича, Володимира Левинського. Під загальною редакцією А. Жука. На окладинці портрет С. Петлюри в молодості. Ціна 4 фр.
3. Войнарович Б. Симон Петлюра. Львів, 1935. Стор. 48. Передмова О. Доценка. Книжку видано з нагоди 9-ої річниці смерті С. Петлюри. Ціна 3 фр.
4. Корбут Сидір. Симон Петлюра. 1926-1936. Вид. «Дешевої Книжки». Львів 1936, стор. 32. Ціна 1 фр.
5. В о ж д. Збірник з нагоди 10-ліття смерті С. Петлюри. Видання Міжорганізаційного Комітету у Львові за редакцією Вол. Дорошенка. Великий формат, багато ілюстрацій. Ціна 4 фр.
6. В о л и н ь — С. П е т л ю р і. Видання Волинського Українського Об'єднання. Луцьк, 1936, стор. 24. Цікаві спогади про С. Петлюру. Численні ілюстрації, де-які вперше. Ціна 3 фр.

Набувати в Українській Бібліотеці ім. С. Петлюри в Парижі: 41, rue de la Tour d'Auvergne, Paris 9.

У Франції на пересилку додавати 50 сант.

До Українського Громадянства

Українська еміграція в Румунії перебуває зараз в дуже тяжкому матеріальному стані.

Завдяки економічним обставинам, через які переходить світ, та тим обмеженням на право праці, яким еміграція підлягає, перед нею лежать перспективи трагічного характеру. Без права на працю, без матеріальної опіки яких би то не було установ, українські емігранти, їх жінки і діти загрожені фізичним виснаженням, моральним занепадом та голодною смертю на вулицях чужих міст...

Щоб запобігти хоч в де-якій мірі цьому страшному лихові, що певниною наближається на голови бувших борців за волю України, щоб підтримати їх фізично і морально до того часу, коли Батьківщина потребуватиме від них нових жертв, щоб забезпечити молодому поколінню відповідне громадсько-національне виховання, Українська Громада в Букарешті, що складається з найбільше національно-свідомого та громадсько-активного елементу, вирішила набути в Букарешті чи його околицях землю і побудувати там хату, яка служила б культурно-просвітнім цілям Громади та притулком для тих своїх громадян, що через хворість, старість або виснаження тяжкою працею не будуть в стані боротися за своє існування, як рівно-ж і для тих, що тимчасово будуть без праці.

Для збудування такої хати потрібні грошові засоби, які переходять скромні можливості Громади, хоч всі її члени йдуть на найбільші самопожертви, а тому Громада, через обрану загальними зборами спеціальну комісію, звертається з гарячим закликом до всього свідомого українського громадянства допомогти їй посильними жертвами.

П о ж е р т в и просимо направляти лише на адресу:

Пан Доктор Маєр-Михальський. Бульв. Домніцеї 20. Букарешт—
D-lui Dr. Mayer-Michalsky, Bulev. Domnitei 20. Bucuresti I. Roumanie.

Л и с т у в а н н я направляти на адресу:

Пан Г. Пороховський. Стр. Деля-Веке 45. Букарешт 4 — D-lui Colonel Hnat Porochovsky Str. Delea-Veche 45. В у с у р е с т і I V . Roumanie

На десятиліття смерті блаженної пам'яті Симона Петлюри накладом Комітету для вшанування X річниці Покійного вишла книжка:

Олександр Лотоцький

СИМОН ПЕТЛЮРА

Варшава 1936. Ціна 4 фр.

Портрет Симона Петлюри

дереворит проф. В. Масютинна

видання Комітету для вшанування X річниці смерті Симона Петлюри.

Набувати а) в Редакції «Тризуба»—42, rue Denfert-Rochereau, Paris 5.
б) в Українській Бібліотеці ім. С. Петлюри в Парижі — 41, rue de La Tour d'Auvergne, Paris 9. Ціна 18 фр. (без пересилки).

Редакція і адміністрація: 42, rue Denfert-Rochereau, Paris V

Tél. Danton 80-03.

Для переказів у Франції: «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris.
Редагує — Комітет.

Адміністратор: Іл. Косенко

Le Gérant: M-me Perdrizet.